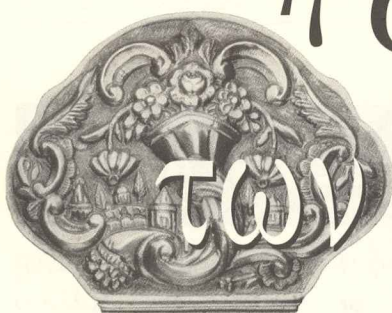
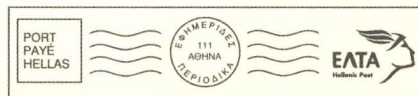

η φωνή

ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΤΩΝ ΕΝ ΑΤΤΙΚΗ ΚΑΛΑΡΡΥΤΙΝΩΝ • ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΑΡΙΔΑΚΗ 20 • 111 43 ΑΘΗΝΑ • ΚΩΔΙΚΟΣ 6746

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΥΛΛΟΥ 26 • ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΡΤΙΟΣ 2009 • ΑΘΗΝΑ 31-03-2009

Οι Καλαρρυτινοί από τα Τζουμέρκα στον «Παρνασσό» τίμησαν
την μνήμη ενός Πανέλληνα-Ηπειρώτη

ΣΠΥΡΙΔΩΝ Π. ΛΑΜΠΡΟΣ (1851-1919)

ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ & ΠΡΥΤΑΝΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ, ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ηταν όλοι εκεί! Στο Μέγαρο του Φιλολογικού Συλλόγου «Παρνασσός». Την ιστορική Αίθουσα τελετών κοσμούσαν τα πορτραίτα του Σπυρίδωνος Λάμπρου και του πατέρα του Παύλου Λάμπρου, καθώς και μεγάλη φωτογραφία της Πλατείας των Καλαρρυτών, από τα αποκαλυπτήρια της προτομής του τιμωμένου, που έγιναν τον Αύγουστο 1981, παρουσία της κόρης του Λίνας Τσαλδάρη, της πρώτης Ελληνίδας Υπουργού.

Ο Πρόεδρος του Φ. Σ. «Παρνασσός», Ομότιμος Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών Ιωάννης Μαρκαντώνης, ο Πρόεδρος του Συλλόγου των εν Αττική Καλαρρυτινών, δικηγόρος Σπύρος Φασούλας, ο Πρόεδρος της Κοινότητας Καλαρρυτών Χρήστος Κοταρέλας, απηύθυναν χαιρετισμό στο πληθές ακροατήριο και σύντομη ομιλία. Ο Ηπειρώτης Ομότιμος Καθηγητής και πρώην Πρύτανης του Πανεπιστημίου Αθηνών Φώτης Μήτσος και ο Καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών, μέλος του Δ.Σ. του Φ. Σ. «Παρνασσός» Γεράσιμος Ζώρας, με τις ομιλίες τους ανέπτυξαν πτυχές από τη ζωή και το έργο του Σπ. Λάμπρου.

Εκλεκτοί προσκεκλημένοι τίμησαν με την παρουσία τους την εκδήλωση: ο Αρχιμανδρίτης Νικόλαος Ιωαννίδης, Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών, εκπρόσωπος του Αρχιεπισκόπου Αθηνών και Πάσης Ελλάδος, ο Γενικός Γραμματέας του Πανεπιστημίου Αθηνών Παναγιώτης Κοντός, Καθηγήτριες και Καθηγητές του Πανεπιστημίου Αθηνών, ο Πρόεδρος της Πανεπιστημιακής Συνομοσπονδίας Ελλάδος Καθηγητής Κώστας Αλεξίου, Ο Πρόεδρος της Ομοσπονδίας Αδελφοτήτων Τζουμερκιωτών Ηπείρου Χρή-

Στιγμιότυπο από τη χορευτική ομάδα του Πανθεσσαλικού Συλλόγου Καλαρρυτινών «ΟΙ ΚΑΛΑΡΡΥΤΕΣ», που παιαίσωσαν την εκδήλωση για τον Σ.Π. Λάμπρο.

στος Λαναράς, ο Πρόεδρος του Πανθεσσαλικού Συλλόγου Καλαρρυτινών «Οι Καλαρρυτές» Βασίλειος Τσόκας, Πρόεδροι, εκπρόσωποι και μέλη Δ.Σ. Σωματείων της Ηπειρωτικής Διασποράς καθώς και διαφόρων Συλλόγων της Αθήνας και της Αττικής.

Ιδιαίτερα τιμητική ήταν η παρουσία δύο απογόνων της οικογενείας Λάμπρου, των κυριών Φανής Βαφειαδάκη και Σόνιας Λάμπρου, από τον κλάδο του Διονυσίου Λάμπρου, ενώ γραπτό συγχαρητήριο μήνυμα έστειλαν τα δισέγγονα του

Σπυρίδωνος Λάμπρου Ειρήνη Μαλάμου και Κωνσταντίνος Μαλάμος, κωλυόμενοι να παρευρεθούν. Γραπτό χαιρετισμό απέστειλαν επίσης: ο Υφυπουργός Εσωτερικών Χρήστος Ζώης, ο Υφυπουργός ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. Σταύρος Καλογιάννης, η Αντιπρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Πρόεδρος της Διεθνούς Οργάνωσης για την Προώθηση των Γυναικών της Ευρώπης Ρόδη Κράτσα, ο βουλευτής, πρώην Υπουργός Αντώνης Φούσας, ο βουλευτής Μιχάλης Πατούλας και ο Πρόεδρος του Αγροτικού Συνεταιρισμού Καλαρρυτινών Δημήτριος Μαντζαβίνης.

Δεν έλειψε και ο «αέρας» από τους Καλαρρυτές. Στην είσοδο του Μεγάλου νεαρές και νεαροί Καλαρρυτιώτες, με τις όμορφες τοπικές ενδυμασίες τους, υποδέχονταν τους επισκέπτες, που είχαν επίσης την ευκαιρία να περιεργαστούν στον πρόθυρο χώρο της Αίθουσας, έκθεση με έργα του Σπ. Λάμπρου και φωτογραφικές απόψεις των Καλαρρυτινών. Αλλά και απευθείας γνωριμία με το χωριό είχαν οι επισκέπτες με την προβολή σχετικού video, πριν από την έναρξη της εκδήλωσης.

η φωνή των ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ

Ιδιοκτήτης
ΣΥΛΛΟΓΟΣ
ΤΩΝ ΕΝ ΑΤΤΙΚΗ ΚΑΛΑΡΡΥΤΙΝΩΝ
Γιάννη Σταθά 6 • 106 72 Αθήνα

Εκδότης
ΣΠΥΡΟΣ ΦΑΣΟΥΛΑΣ
Γιάννη Σταθά 6 • 106 72 Αθήνα
Τηλ. Γραφείου 210 36 38 235

Διεύθυνση
ΙΩΑΝΝΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
Κατσιμπίρη 40 • 155 61 Χολαργός
Τηλ. 210 65 35 902

ΣΥΜΒΟΛΙΚΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ 20€

Οι Συνδρομές καταβάλλονται
• είτε με ταχυδρομική επιταγή
• είτε με εγγραφή του ονόματος
του καταθέτη
στο Λογαριασμό 121/772769-09
Ταμιευτηρίου Εθνικής Τράπεζας Ελλάδος
στο όνομα ΕΛΕΝΗ ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ
Αγίας Τριάδος 35, Γλυφάδα 166 74
Τηλ. 210 96 13 495, 210 86 76 865

Στη Λάρισα
στον ΧΡΗΣΤΟ ΚΟΤΑΡΕΛΑ
Τηλ. 2410 28 91 121

Στα Ιωάννινα και τους Καλαρρύτες
στον ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΑ ΖΑΓΚΛΗ
Τηλ. 26590 61 518 - 26510 48 843

Υπεύθυνη για τις διευθύνσεις
και την ταχυδρόμηση
ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΣΑΚΟΥΛΑ
Γεωργίου Μαριδάκη 20 • 111 43 Αθήνα
Τηλ. 210 20 20 356

Παραγωγή - Εκτύπωση
Φωτόλιο & Τυρίσκον Α.Ε.
Δημαράκη 20 • 118 55 Βοτανικός
Τηλ. 210 34 12 632 - 210 34 70 808
Fax: 210 34 71 167

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Τεύχος αφιερωμένο στην τιμητική εκδήλωση που οργάνωσε ο σύλλογός μας μαζί με τον Φιλολογικό Σύλλογο «ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ» στη μνήμη του ιστορικού Σπυρίδωνος Π. Λάμπρου, είναι αυτό που έχετε στα χέρια σας και η τεράστια επιτυχία της εκδήλωσης μας κάνει όλους τους Καλαρρυτινούς υπερήφανους. Θερμές ευχαριστίες πρέπει να αποδοθούν και από το περιοδικό μας σε όλους εκείνους, που εργάστηκαν για την επιτυχία της εκδήλωσης, που αθόρυβα και αποφασιστικά ανέλαβαν τη διεπεραίωση κάθε ζητήματος που ανέκυψε και μας προσέφεραν μία βραδιά ανάτασης και ευφορίας.

Ψυχή του όλου εγχειρήματος στάθηκε η άξια Συντονίστρια, αγαπητή φίλη και μέλος του Δ.Σ. του Συλλόγου των εν Αττική Καλαρρυτινών, λογοτέχνης Βάσω Κωσταρίδη, που δεν άφησε την παραμικρή λεπτομέρεια σχετική με την εκδήλωση χωρίς την προσωπική της φροντίδα, με αποτέλεσμα να απολαύσουμε όλοι οι παραβρισκόμενοι μία άρτια και υψηλότερου επιπέδου εκδήλωση, γεμάτη πνευματικό και επιστημονικό ενδιαφέρον, από την οποία δεν έλειψε η συναισθηματική φόρτιση και η αισθητική απόλαυση αφού, με την προβολή του βίντεο για τους Καλαρρύτες στην αρχή και με την εμφάνιση του χορευτικού και μουσικού τους συγκροτήματος στο τέλος της εκδήλωσης, τα μέλη του Πανθεσσαλικού Συλλόγου Καλαρρυτινών «ΟΙ ΚΑΛΑΡΡΥΤΕΣ» συνέβαλαν αποφασιστικά στη δημιουργία κλίματος πατριωτικής υπερηφάνειας και ενθουσιασμού.

Οι πρόεδροι των δύο διοργανωτών συλλόγων έκαναν σύντομες εισηγήσεις για τη συμβολή του Σ.Π. Λάμπρου στην ίδρυση του Φ. Σ. «ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ», στο τεράστιο έργο του και στην μελέτη της αρχαίας, μεσαιωνικής και νεότερης ιστορίας της Ελλάδας, ενώ ο πρόεδρος της Κοινότητας Καλαρρυτινών κ. Χρήστος Κοταρέλας αναφέρθηκε στην ιστορία της οικογένειας Λάμπρου και τη σχέση της με τους Καλαρρύτες, το ιστορικό χωριό μας, που αναπτύχθηκε εμπορικά και οικονομικά από τον 18ο αιώνα και έγινε γνωστό στις ιταλικές αγορές και όχι μόνον.

Οι δύο κύριοι ομιλητές της εκδήλωσης, καθηγητές πανεπιστημίου κ.κ. Φώτης Μήτσης και Γεράσιμος Ζώρας υπήρξαν άριστοι και γλαφυροί και τους ευχαριστούμε θερμά για την παρουσία τους. Στις ομιλίες τους ανέπτυξαν πολλές πτυχές της προσωπικότητας και του έργου του τιμώμενου ιστορικού και καθηγητή, κρατώντας το ενδιαφέρον των ακροατών μέχρι την τελευταία στιγμή. Τα πλήρη κείμενα των ομιλιών δημοσιεύονται στην εφημερίδα μας με την ευγενική παραχώρηση των κ.κ. Καθηγητών.

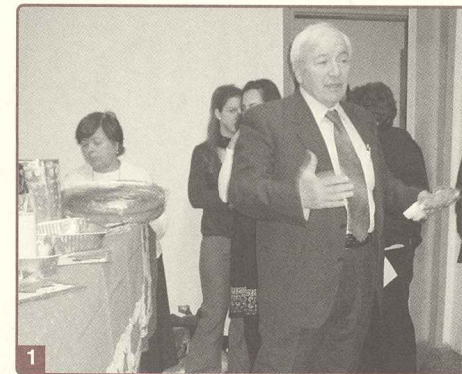
Κλείνοντας την σύντομη αυτή αναφορά στην εκδήλωση, θέλουμε να ευχαριστήσουμε τους συνδιοργανωτές και τον Πρόεδρο, καθηγητή κ. Ιωάννη Μαρκαντώνη, και να τονίσουμε την ανυπολόγιστη αξία βοήθεια που δόθηκε από τον Γενικό Γραμματέα του Φ. Σ. «ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ» καθηγητή κ. Διονύση Καλαμάκη, που με την πολύτιμη εμπειρία του συνέβαλε στην άσπιση διοργάνωση των πάντων και παρέχει πλήρη κάλυψη σε κάθε ανάγκη που προέκυπτε.

Η Σύνταξη

Τα άρθρα δεν εκφράζουν κατ' ανάγκη και τις απόψεις του Συλλόγου.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΣΤΟΥΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ ΜΑΣ

Η κοπή της πίτας του Συλλόγου μας

Την Κυριακή 25 Ιανουαρίου 2009 έγινε η καθιερωμένη ετήσια τακτική συνέλευση (απολογιστική) αλλά και η καθιερωμένη γιορτή του Συλλόγου των εν Αττική Καλαρρυτινών για την κοπή της πίτας στο κτίριο της Πανεπιστημιακής Προσήλθαν

από κάθε γωνιά του λεκανοπεδίου μέχρι κάθε ηλικίας για να ευχηθούν μεταξύ τους, να ανταλλάξουν νέα τους και για να ενημερωθούν για τα πεπραγμένα του Δ. Σ. του συλλόγου. Σε κλίμα φιλικό και ευχάριστο ανακοινώθηκε η απόφαση της συνδιοργάνωσης με τον Φιλολογικό Σύλλογο «ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ» εκδήλωσης στη μνήμη του Καλαρρυτινής καταγωγής ιστορικού και καθηγητή πανεπιστημίου Σπυρίδωνος Π. Λάμπρου τον Απρίλιο του 2009. Ακολούθησε η κοπή της πίτας, ευγενική προσφορά όπως κάθε χρόνο της κ. Άννας Βογιάρου και ένα μικρό γλέντι με παραδοσιακά εδέσματα, προσφορά των

μελών του συλλόγου. Ευχές έδωσε και ο πρόεδρος της ΠΑΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ κ. Κώστας Αλεξίου, που τίμησε την εκδήλωσή μας. Ο Σύλλογος των εν Αττική Καλαρρυτινών και το περιοδικό Φωνή των Καλαρρυτινών εύχονται σε όλους τους αναγνώστες και τις αναγνώστριες ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ ΚΑΙ ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΗ!

1. Ο Πρόεδρος της ΠΑΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ κ. Κ. Αλεξίου δίνει τις προσωπικές του ευχές.
2. Ο Ευάγγελος Μπακαγιάννης σημειώνει προσεκτικά τις ερωτήσεις του.
3. Το Δ.Σ. του Συλλόγου των εν Αττική Καλαρρυτινών.
4. Γιώργος Σακογιάννης και Γεωργία Χωριανοπούλου στην πρώτη σειρά του ακροατηρίου.

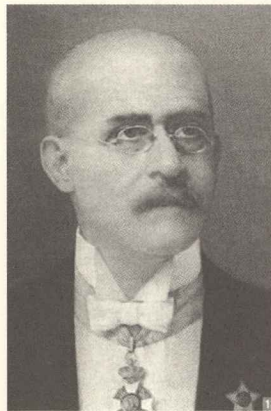
Σεμινάρια ΤΑΙ - ΤΣΙ στους Καλαρρύτες

Ναι! Είναι γεγονός! Διοργανώνεται σεμινάριο χαλάρωσης και ευεξίας στους Καλαρρύτες, με εξάσκηση στην αρχαία ήπια πολεμική τέχνη της Κίνας ται-τσι. Το σεμινάριο διδάσκεται από τον καθηγητή φυσικής αγωγής κ. Δημήτρη Πιτιανούδη, με εικοσάχρονη εμπειρία στο ται-τσι. Τα μαθήματα απευθύνονται σε όλους όσους θέλουν να μνησθούν στην πολεμική αυτή τέχνη, αρχάριους ή προχωρημένους. Το ται-τσι συμβάλλει στην εξισορρόπηση της ενέργειας και επιτείνει θεραπευτικά στο σώμα προσδίδοντας αίσθηση αρμονίας και ευεξίας. Εξασκείται όχι μόνο στην Κίνα, αλλά σε ολόκληρη την Ευρώπη και τις ΗΠΑ, από τους ψαγμένους

φυσιολάτρες και υποστηρικτές της υγιεινής διαβίωσης. Το σεμινάριο θα διαρκέσει από την Κυριακή 23 Αυγούστου μέχρι την Κυριακή 30 Αυγούστου 2009. Μαθήματα θα γίνονται το πρωί και το απόγευμα, συνολικά πέντε ώρες ημερησίως. Οι ασκήσεις θα γίνονται στη φύση με θέα τα πανέμορφα βουνά μας και αφορούν κάθε ηλικία, δηλαδή όσους είναι από 10 μέχρι 90 χρόνων. Όσοι ενδιαφέρονται, μπορούν να απευθύνονται στον διοργανωτή Άσπερ Μπρούνι στο τηλέφωνο 6944 557169 ή να στείλουν e-mail στο info@kalarrites.com. Το σεμινάριο είναι για 20 άτομα και οι εγγραφές έχουν ήδη ξεκινήσει! Σπεύσατε!

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ»

Τιμητική Εκδήλωση για τα 90 χρόνια από τον θάνατο του ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ Π. ΛΑΜΠΡΟΥ

Στην αίθουσα Τελετών του Φ. Σ. «Παρνασσός»
Κείμενα και επιμέλεια Βάσως Κωσταρίδη

Ο Σπυρίδων Π. Λάμπρος, Καθηγητής και δύο φορές Πρύτανης του Πανεπιστημίου Αθηνών, Πρωθυπουργός της Ελλάδος, με καταγωγή από τους Καλαρρύτες του Νομού Ιωαννίνων, γεννήθηκε στην Κέρκυρα και μεγάλωσε στην Αθήνα, όπου, μαζί με τα αδέρφια του, σε πολύ νεαρή ηλικία, ίδρυσαν τον Φ. Σ. Παρνασσός. Την πλατεία των Καλαρρυτίων κοσμήει προτομή του, τα αποκαλυπτήρια της οποίας έγιναν τον Αύγουστο 1981, παρουσία της κόρης του Λίνας Τσαλδάρη, της πρώτης Ελληνίδας Υπουργού.

Στον πρόθυρο χώρο της αίθουσας λειτούργησε Έκθεση για τον Σπ. Λάμπρο και τους Καλαρρύτες. Της εκδήλωσης προηγήθηκε προβολή video από τους Καλαρρύτες του Πάνου Ρούμπου, που συνόδευσε η ηθοποιός Ειρήνη Κοταρέλα με ένα γλαφυρό κείμενο.

Εκ μέρους των Προέδρων και των μελών Δ.Σ. των Συλλόγων που συνδιοργάνωσαν την συγκέντρωση, καλωσόρισε τους παρισταμένους στην ιστορική αίθουσα του Φ. Σ. Παρνασσός η Συντονίστρια της εκδήλωσης λογοτέχνης Βάσω Κωσταρίδη, μέλος Δ.Σ. του Συλλόγου των εν Αττική Καλαρρυτινών, ευχαρίστησε για την παρουσία τους, που τιμά τους δύο οργανωτές Συλλόγους και σηματοδοτεί το ενδιαφέρον τόσο για τον Σπυρίδωνα Λάμπρο όσο και για την Ήπειρο. Ευχαρίστησε ιδιαίτερα για τις τιμητικές παρουσίες του Πανοσιολογιστάτου εκπροσώπου του Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος Αρχιμανδρίτη Ν. Ιωαννίδη, του Γενικού Γραμματέα Π. Κοντού

και των Καθηγητριών και Καθηγητών του Πανεπιστημίου Αθηνών, των Προέδρων της Πανεπιστημιακής Συνομοσπονδίας Ελλάδος Καθηγητή Κ. Αλεξίου, της Ομοσπονδίας Αδελφοτήτων Τζουμερκιωτών Ηπείρου Χ. Λαναρά, και του Πανθεσσαλικού Συλλόγου Καλαρρυτινών Β. Τσόκα, στάθηκε ιδιαίτερα στην τιμή της παρουσίας δύο απογόνων της οικογένειας Λάμπρου, από τον κλάδο του Διονυσίου Λάμπρου, των κυριών Φανής Βαφειαδάκη και Σόνιας Λάμπρου, ενώ ανέφερε γραπτό συγχαρητήριο μήνυμα από τα δισέγγονα του Σπυρίδωνος Λάμπρου, Ειρήνη Μαλάμου και Κωνσταντίνου Μαλάμου, οι οποίοι για λόγους ανεξαρτήτους της θελήσεώς τους δεν μπόρεσαν να παρευρεθούν.

Αναφορά έγινε επίσης στα γραπτά μηνύματα που έστειλαν, καλωδόμενοι να παρευρεθούν, οι Ηπειρώτες πολιτικοί: Χ. Ζώης Υφυπουργός Εσωτερικών, Σ. Καλογιάννης Υφυπουργός ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε., οι βουλευτές Α. Φούσας, Μ. Παντούλας, η Ευρωβουλευτής Ρόδη Κράτσα-Τσαγκαροπούλου, Αντιπρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, Πρόεδρος της Διεθνούς Οργάνωσης για την Προώθηση των Γυναικών της Ευρώπης, και ο Δ. Μαντζαβίνης, Πρόεδρος του Αγροτικού Συνεταιρισμού Καλαρρυτινών. Τέλος η Συντονίστρια, πριν καλέσει στο θήμα τους ομιλητές ευχαρίστησε τους Προέδρους και εκπροσώπους Συλλόγων, ειδικότερα Συλλόγων της Ηπειρωτικής Αποδημίας, της Κερκυραϊκής παροικίας, επίσης τους Καλαρρυτινούς και τη Χορευτική Ομάδα της Λάρισας, που ταξίδεψαν στην Αθήνα για την εκδήλωση.

Στο θήμα ανέβηκαν διαδοχικά για να απευθύνουν χαιρετισμό, ο Πρόεδρος του Φ. Σ. «Παρνασσός» Ομότιμος Καθηγητής του Πα-

Οι κυρίες Φανή Βαφειαδάκη και Σόνια Λάμπρου, κόρες του Διονυσίου Λάμπρου.

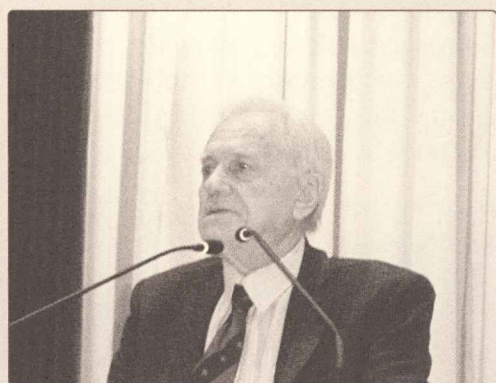

Ο πρόεδρος της Ομοσπονδίας Τζουμερκιωτών κ. Χρ. Λαναράς και ο ομότ. καθηγητής κ. Σ. Σικαράς.

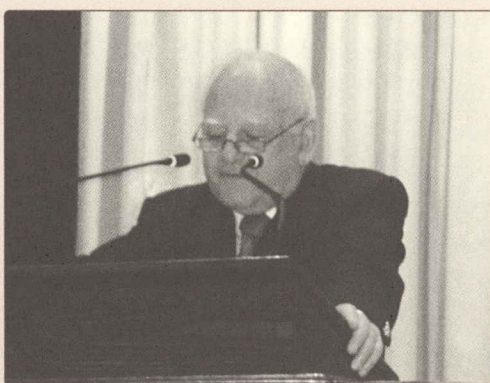
νεπιστημίου Αθηνών Ιωάννης Μαρκαντώνης, ο Πρόεδρος του Συλλόγου των εν Αττική Καλαρρυτινών δικηγόρος Σπύρος Φασούλας και ο Πρόεδρος της Κοινότητας Καλαρρυτινών Χρήστος Κοταρέλας.

Η Συντονίστρια της εκδήλωσης, λογοτέχνης κ. Βάσω Κωσταρίδη.

Ο Πρόεδρος του Φ.Σ. «ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ», ομότ. Καθ. Παν. Αθηνών κ. Ι. Μαρκαντώνης.

Σπύρος Φασούλας, Πρόεδρος του Συλλόγου των εν Αττική Καλαρρυτινών.

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΕΝ ΑΤΤΙΚΗ ΚΑΛΑΡΡΥΤΙΝΩΝ

Το εκλεκτό ακροατήριο της εκδήλωσης.

Η ομιλία του κ. Ιωάννη Μαρκαντώνη, Ομότιμου Καθηγητή Πανεπιστημίου Αθηνών, Προέδρου του Φ. Σ. «Παρνασσός»:

Ο Πρόεδρος συγχάρηκε τους οργανωτές της τιμητικής εκδήλωσης, η οποία, όπως είπε, ήταν ένα καθήκον από την πλευρά του Παρνασσού, που οφείλει την ίδρυσή του στον Σπυρίδωνα Λάμπρο και τα αδέρφια του, τέσσερα παιδιά σε πολύ νεαρή ηλικία. Τα αδέρφια εμπνεύστηκαν και πραγματοποίησαν το 1865 την ίδρυση ενός Πνευματικού Συλλόγου. Στην πράξη αυτή τώησε η πατρική νοουθεσία, η παιδεία που ελάμβαναν τα παιδιά τότε από το σχολείο και την οικογένεια, και το πνεύμα που διακατείχε την νεολαία εκείνης της εποχής. Η ίδρυση ενός Συλλόγου με την όχι τυχαία επιλογή του ονόματος «Παρνασσός» και με σκοπό «την από κοινού των μελών αυτού ενεργείας πρόδοος και γενική ωφέλεια», αγκαλιάστηκε από τον πνευματικό κόσμο της Αθήνας και της Ελλάδος. Ο Σύλλογος απέκτησε αμέσως πολλά μέλη και έτυχε στήριξης από διακεκριμένους ανθρώπους της Επιστήμης, των Γραμμάτων και των Τεχνών.

Αλλά ο «Παρνασσός» δεν απετέλεσε μόνον ένα Πνευματικό Ίδρυμα. Ανέπτυξε σημαντική κοινωνική δράση και προσφορά. Σ' αυτήν εντάσσεται, μεταξύ άλλων, επτά μόλις χρόνια μετά την ίδρυσή του, το 1872, χάρη και στην έμπνευση και αρωγή νέων μελών, η ιδέα και η λειτουργία Σχολής Απόρων Παίδων με σκοπό την προστασία και εκπαίδευση παιδιών, που περιφέρονταν στην αγορά άεργα ή εγκαταλελειμμένα και αποτελούσαν αντικείμενο εκμετάλλευσης από διάφορους επιτήδειους. Η Σχολή, όπου φιλοξενήθηκαν, μορφώθηκαν, διαπαιδαγωγήθηκαν χιλιάδες νεαρά άτομα, λειτούργησε τα πρώτα χρόνια στο κτίριο όπου εστεγάζετο τότε ο «Παρνασσός» και αργότερα μεταφέρθηκε σε νεόδμητο πολυώροφο κτίριο.

Τέλος, ο Πρόεδρος του «Παρνασσού», αποτίοντας φόρο τιμής στον Σπυρίδωνα Λάμπρο, μίλησε για την εργατικότητα του, την

αποφασιστικότητα, την ισχυρή θέλησή του, την αποτελεσματικότητά του στην έρευνα γύρω από την Ελληνική Ιστορία και την διάδοσή της με τη διδασκαλία του και τα συγγράμματά του. Στα δε Συνέδρια, στα οποία συμμετείχε, υποστήριζε τεκμηριωμένα τις θέσεις των ελληνικών θεμάτων. Όσο για τον «Παρνασσό», ο Σπυρίδων Λάμπρος δεν ήταν πάντα Πρόεδρος ή Γραμματέας, όπως ο αδελφός του Μιχαήλ, αλλά ήταν πάντα παρών και προσέφερε την υποστήριξή του από όλες τις θέσεις στις οποίες εργάστηκε, σε όλη τη διάρκεια της ζωής του.

Η ομιλία του κ. Σπύρου Φασούλα, δικηγόρου, Προέδρου του Συλλόγου των εν Αττική Καλαρρυτινών:

«Ο Σπυρίδων Λάμπρος ανήκει στους θεμελιωτές της ενότητας της Ελληνικής Ιστορίας, μετά τον Ζαμπέλιο και τον Παπαρηγόπουλο, παρ' όλο που δεν ευτύχησε να δει ολοκληρωμένη, πριν πεθάνει, την ενιαία Ελληνική του Ιστορία, που την είχε φθάσει μέχρι και την Άλωση της Κωνσταντινούπολης. Παρά την επικήντρωσή του στον μεσαιωνικό Ελληνισμό, ερεύνησε, μελέτησε και προέβαλλε όλες τις περιόδους της Ελληνικής Ιστορίας, αλλά και άλλα γνωστικά αντικείμενα, όπως η ιστορία της τέχνης, η εικονογραφία και η λαογραφία, θεωρώντας τα βοηθητικές της ιστορίας επιστήμες, με αποτέλεσμα να αναδειχθεί σε έναν από τους μεγαλύτερους και πολυγραφότερους ιστοριοδίφες και ερευνητές της νέας Ελλάδος.

Ο Σπυρίδων Λάμπρος είναι δημιουργημα μόνον της εργατικότητας και της φιλομαθείας του. Είναι και καρπός ενός συνδυασμού επιρροών και οικογενειακών παραδόσεων που διαμόρφωσαν την προσωπικότητά του, του έδωσαν ερεθίσματα και διευκόλυναν, αν δεν έπαιξαν καθοριστικό ρόλο στην ανάδειξη των δυνατοτήτων του. Ο πατέρας του, Παύλος Λάμπρος, γεννήθηκε στους Καλαρρύτες, από

πλούσιους γονείς, το 1820, την εποχή που η καμώπολη των Καλαρρυτινών ήταν ένα από τα σπουδαιότερα οικονομικά και πνευματικά κέντρα της ανερχόμενης Ελληνικής αστικής τάξης και του Ελληνικού Διαφωτισμού. Ο πατέρας του ήταν έμπορος και πρόκριτος των Καλαρρυτινών, μετά δε τον απαγχονισμό του από τους Τούρκους το 1821, ο Παύλος σε νηπιακή ηλικία, κατέφυγε με την μητέρα του και άλλους συγγενείς του, στην Κέρκυρα, αφού η οικογένειά του ήταν εύπορη και είχε, επομένως, την δυνατότητα να επιζηήσει στην ξενιτιά. Στην Κέρκυρα έλαβε αξιολογή μόρφωση και του δόθηκε η ευκαιρία να έρθει σε επαφή με τους πνευματικούς κύκλους της νέας του πατρίδας, αν και δεν έπαυσε ποτέ να θεωρεί τον εαυτό του Καλαρρυτινό. Δεν είναι τυχαίο ότι νονός του γιού του Σπυρίδωνα ήταν ο γνωστός Κερκυραίος λόγιος Μουστοζύδης.

Ο Παύλος Λάμπρος, όταν μεγάλωσε, ανδείχθη σε μέγα νομοματολόγο, ερευνητή και βιβλιολόγο, όπως τον αποκαλεί ο Ευάγγελος Φωτιάδης, χαιρών μεγάλως εκτίμησης στους κύκλους της διανοήσης της εποχής του, πιστός στην Καλαρρυτινή πνευματική παράδοση, μέσα στην οποία γαλουχήθηκε από μικρός. Στο σπίτι του στην Αθήνα, μετά την εγκατάστασή του εκεί, ο νεαρός Σπυρίδων ερχόταν σε επαφή με την πνευματική αφοκρέμα της εποχής. Δεν είναι τυχαίο που μαζί με τα αδέρφια του, την ώρα που οι συνομηλικοί τους έπαιζαν, αυτοί συνέλαβαν την ιδέα να ιδρύσουν ένα πνευματικό ίδρυμα του ύψους του «Παρνασσού» και ότι κατάφεραν να πραγματοποιήσουν αυτήν τους την ιδέα, πείθοντας και πολλούς ανθρώπους του πνεύματος να τους συνδράμουν.

Την έντονη αγάπη του για την χαμένη πατρίδα ο Παύλος Λάμπρος την μετέδωσε στα παιδιά του, γι' αυτό και ο νεαρός Σπυρίδων τόνιζε με περηφάνια την Ηπειρώτικη και Καλαρρυτινή καταγωγή του, όπως φαίνεται και από τα νεανικά του ποιήματα.

Μπορούμε λοιπόν να πούμε συμπερασματικά ότι ο τόπος καταγωγής της οικογένειας οι Καλαρρύτες, έπαιξαν σοβαρό ρόλο στην εξέλιξη αλλά και στην διαμόρφωση της προσωπικότητας του Σπυρίδωνος Λάμπρου, είτε ευθέως, είτε δια μέσου του πατέρα του. Τόσο η αγωνία του για την ανάδειξη, μέσω των ερευνών του, της αξίας και του πλούτου του Ελληνισμού διαχρονικά, όσο και οι προσπάθειές του και οι αγώνες του για την απελευθέρωση των σκλαβωμένων πατρίδων, με πρώτη την Ήπειρο, δεν είναι άσχετα με το αλτρωτικό σύνδρομο που είχε ως Καλαρρυτίνος την καταγωγή.

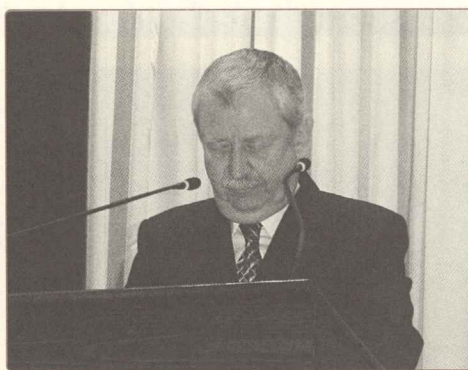
Τιμώντας σήμερα την μνήμη του Σπ. Λάμπρου τιμούμε, αναμφίβολα και τον τόπο καταγωγής του, τους Καλαρρύτες και την πολιτιστική τους ανάπτυξη, ιδιαίτερα στις αρχές του 19^{ου} αι., όπως άλλωστε νομίζουμε ότι θα επιθυμούσε και ο ίδιος, αν ζούσε.»

✽ ✽

Η ομιλία του κ. **Χρήστου Κοταρέλα**, Προέδρου της Κοινότητας Καλαρρυτών Νομού Ιωαννίνων:

«Αισθάνομαι βαθύτατα την ανάγκη, ως Πρόεδρος της Κοινότητας Καλαρρυτών αλλά και ως Καλαρρυτίας, να εκφράσω από το βήμα αυτό τις πλέον θερμές ευχαριστίες προς τις Διοικήσεις των Συλλόγων «Παρνασσός» και «των εν Αττική Καλαρρυτινών», που τύχη αγαθή τους οδήγησε στην απόφαση να πραγματοποιήσουν τη σημερινή πνευματική εκδήλωση, προκειμένου να τιμηθούν οι καλαρρυτιώτικες καταγωγής οραματιστές και ιδρυτές του Φ. Σ. «Παρνασσός» και κυρίως η εξέχουσα μορφή του μεγάλου επιστήμονα και ένθερμου πατριδολάτρη Σπυρίδωνος Λάμπρου.

Συνάμα, με την προαναφερόμενη ιδιότητά μου, νιώθω ακόμα την ανάγκη, και λόγω της αναληφθείσας υποχρέωσης, να σας μεταφέρω τους χαιρετισμούς αλλά και τις ευχαριστίες όλων των συγχωριανών μου, που, όσοι δεν είναι παρόντες, συμμετέχουν νοερά στο τελούμενο σήμερα πνευματικό μνημόσυνο, και σας διαβεβαιώ πως αισθάνονται ιδιαίτερη υπερηφάνεια και ευγνωμοσύνη για τον τιμώμενο πρόγονό τους. Ευελπιστούν πως οι διοργανωτές τούτης της εκδήλωσης θα πραγματοποιήσουν μελλοντικά παρόμοια και στον τόπο της καταγωγής του, όπου οι Καλαρρυτιώτες

Χρήστος Κοταρέλας. Πρόεδρος της Κοινότητας Καλαρρυτών Νομού Ιωαννίνων.

για λόγους μνήμης τιμής κι ευγνωμοσύνης, έχουν τοποθετήσει σε περίοπτο χώρο της κεντρικής πλατείας την προτομή του Σπυρίδωνος Λάμπρου, τα αποκαλυπτήρια της οποίας έγιναν στις 16 Αυγούστου 1981 από την κόρη του αείμνηστη Λίνα Τσαλδάρη-Λάμπρου, πρώτη Ελληνίδα Υπουργό, ύστερα από μια ολιγόωρη επίσκεψη της στους Καλαρρύτες λίγο πριν φύγει από τη ζωή.

Οι Καλαρρύτες είναι ιστορικό και γραφικό χωριό της Ηπείρου, άλλοτε κεφαλοχώρι και αρχοντοχώρι των Τζουμερκών. Σκαρφαλωμένο στις δυτικές πλαγιές της Πίνδου σε υψόμετρο 1200 μέτρων, έχει μια μακραίωνη ιστορική πορεία. Λείψανα πελασγικών τειχών σώζονται στη θέση Άβατο. Η ανέγγκη, μέχρι σήμερα, φυσική ομορφιά της περιοχής, η πλούσια λαϊκή παράδοση, η λαμπρή κι ένδοξη ιστορία, τα ιστορικά του μνημεία (Ιερός Ναός Αγίου Νικολάου-1480, Μοναστήρι Κηπίνας 13^{ου} αιώνα), η παραδοσιακή λαϊκή αρχιτεκτονική, τα σωζόμενα αρχοντικά, τα λιθόστρωτα γραφικά σοκάκια, τα 23 μικρά και μεγάλα γεφύρια, κυρίως τοξωτά, χαρακτηριζόμενα όλα τους ως διατηρητέα μνημεία, οι 20 περίκαλλες παραδοσιακές βρύσες, οι 2 νερόμυλοι, τα 7 υπέροχα εξωκλήσια, οι φανταστικές φυσικής ομορφιάς χαράδρες των ποταμών Καλαρρυτικού και Καρλίμπου, οι θαυμάσιες πεζοπορικές και ορειβατικές διαδρομές, η πατροπαράδοτη φιλοξενία, είναι μερικά από εκείνα, που χαρακτηρίζουν τη σημερινή ταυτότητα των Καλαρρυτών. Τα υπόλοιπα έρχεται να τα συμπληρώσει η ιστορία τους.

Στα χρόνια της Τουρκοκρατίας, διατηρώντας κατά χρονικά διαστήματα αυτονομία και πληρώνοντας υπέρογκους φόρους, που κά-

ποτε ξεπερνούσαν εκείνους των Ιωαννίνων, ξεχώριζε για την ευπορία, τον πολιτισμό, την παιδεία. Οι Καλαρρυτιώτες (5.000 κάτοικοι πριν από το 1821) ασχολούνταν με την υφαντουργία, την κτηνοτροφία που ανέδειξε μεγάλους τσελικάδες, την αγιογραφία – έχουν καταγραφεί 18 Καλαρρυτιώτες αγιογράφοι – το εμπόριο και κυρίως με την αργυροχρυσοχοΐα. Ονομαστοί ασημουργοί υπήρξαν οι Τζιμούρης, Μπάφας, Βούλγαρης (πρόγονος του σημερινού οίκου «Bulgari») και πολλοί άλλοι.

Για το εμπόριο των Καλαρρυτινών εντός κι εκτός Ελλάδος, που συσώρευσε πλούτο στο χωριό μας, σημειώνει ο Σωκράτης Κουγέας: «...οι Καλαρρυτιώτες τώρα έγιναν οι καλύτεροι πραγματευτάδες, αυτοί έχουν την πραγματεία όπου τότε είχαν οι Γιαννιώτες, εκθάληκαν τα μαγαζιά του Αργυρή, του Κρομούδα, του Δρόσου και άλλων διαφόρων που ήταν γνωστά και τώρα έγιναν εις το τόπο των Λαμπραίων, του Τουρτούρη, του Ζγούρου, των Δεμιραίων, των Γκιουρντήδων και άλλων γνωστών».

Την εποχή εκείνη, τουλάχιστον στην περιοχή των Τζουμερκών, οι πρόγονοί μας υπήρξαν πρώτοι στα γράμματα, στα γρόσια και τις τέχνες αλλά και πρώτοι στ' άρματα. Πατρίδα 17 Φιλικών, εντός κι εκτός Ελλάδος, που πέρα των άλλων, διέθεσαν χιλιάδες ρούβλια και φλωριά για τις ανάγκες του αγώνα. Ο Φιλικός μας Γεώργιος Σταματάκης τον Απρίλιο 1822 από το Λιθόρνο στέλνει στην επαναστατημένη Ελλάδα ολόκληρο καράβι με πολεμικό υλικό. Και όσοι μπόρεσαν κράτησαν και τουφέκι. Πρωτοστάτησε στην Εθνεγερσία του '21 και καταστράφηκε ολοσχερώς αρχές Ιουλίου. Ο Μακρυγιάννης σημειώνει: «...και οι Τούρκοι χάλασαν τους Έλληνες και αφανίστηκαν οι δυστυχείς Καλαρρυτιώτες οπότε αν πλέον πλούσιοι σ' εκείνα τα μέρη κι έμειναν διακοναράι».

Ύστερα από τον χαλασμό, εκατό και πλέον Καλαρρυτιώτες, όπως καταγράφονται στους καταλόγους των οπλαρχηγών της Ρούμελης και του Μοριά, συμμετείχαν στον απελευθερωτικό αγώνα της Πατρίδας μας. Αρκετοί πέσανε στο Μεσολόγγι και στα διάφορα πεδία των μαχών, οι άλλοι γνώρισαν την προσφυγιά αγωνιζόμενοι σκληρά για την επιβίωσή τους. Η οικογένεια Δουρουτή, που εμπορεύονταν μέσα κι έξω από την Ελλάδα το μετάξι, κατόρθωσε ν' αναστηθεί και να κληροδοτήσει αργότερα στην Αθήνα το γνωστό Μεταξουργείο, δανείζοντας συγχρόνως στο Κράτος υπέρογκα χρηματικά ποσά. Η συμφορά δεν εξαίρεσε την οικογένεια των Λαμπραίων. Η τεράστια περιουσία τους λεηλατήθηκε. Η οικία τους πυρπολήθηκε. Ο Τζουμερκιώτης ερευνητής Παπακώστας γράφει: «Μέχρις εσχάτων, δηλαδή προ του 1940, ωρθούντο εισέτι δύο γωνίαι της τότε πυρποληθείσας οικίας Ιωάννου Λάμπρου, ως οι μεταγενέστεροι Καλαρρυτινοί σεβασθέντες δεν κατεδάφισαν, μέχρις ότου κατέστησαν επικίνδυνες».

Ο Γιάννης Λάμπρος, πρόκριτος των Καλαρρυτών, μεγαλόεμπορος και μέλος της Επαναστατικής Επιτροπής, παππούς του τιμώμενου σήμερα και πατέρας του μεγάλου νομισματολόγου Παύλου, στην προσπάθεια μιας ομάδας συγχωριανών μας να καθυστερήσουν την είσοδο των Τούρκων στον οικισμό, προκειμένου να δοθεί χρόνος στα γυναικόπαιδα ν' απομακρυνθούν, συνελήφθη αιχμάλωτος και οδηγούμενος στα Γιάννινα απαγχονίστηκε αμέσως. Ήταν μόλις 30 χρονών. Ο λαός μας στις απελπιστικές εκείνες στιγμές του μεγάλου

χαλασμού, θρήνησε, μαζί με τη δική του συμφορά, και τον τραγικό θάνατό του με το εξής μοιρολόγι, όπως τούτο διασώθηκε και δημοσιεύθηκε από τον εγγονό του Σπυρίδωνα στο περιοδικό που εξέδιδε «Νέος Ελληνομήνων»:

Στους Καλαρύταις τα βουνά σκώνονται μοιρολόγια

Κι εκεί σιμά στα Γιάννινα
μεγάλα ξόδια ακούω

Οτζάκι των Καλαρρυτών,
πραγματευτήν μεγάλον

Τον Γιάννη Λάμπρο ξακουστόν, τον
τρανοξακουσμένον

Στα Γιάννινα στη φυλακή τον έχου-
νε ρέμι

Κι αποφασίσαν τα σκυλιά
τον δόλιο να κρεμάσουν.

Ένα πουλί σαν τ' άκουσεν,
επέταξε κι επήγε

Στα κάγκελα της φυλακής
και τώδωσε χαμπέρι.

Πουλί πετούμενο ήτανε
κι ανθρώπινα λαλούσε:

Γιάννο μ' αν έχεις κρίματα,
αν έχεις κι αμαρτίες

Για κράξε τον πνευματικό
για να σε ξαγοράση

Κι αν έχεις και μηνύματα
στο ταίρι σου να στείλεις

Πες τα μου εμένα, Γιάννο μου,
παγαίνω και τα λέω...

Η Ήπειρος χαρακτηρίζεται ως ευνάνδρος. Το ίδιο ισχύει και για τους Καλαρρύτες. Ανέδειξε σημαντικές προσωπικότητες στα γράμματα, τις επιστήμες, την πολιτική, τις τέχνες, στρατιωτικούς, δικαστικούς, κλπ. Τούτη τη στιγμή δεν θ' αναφερθώ σε κάποιους από αυτούς. Παραθέτω μόνο μία λεπτομέρεια, που έχει τη δική της σημασία. Ο Βασίλης Γιαννηλίας, γόνος καλαρρυτιώτικης οικογένειας, που δραστηριοποιούνταν στη Βιέννη, επαξίως κατέγων τη θέση του Αρεοπαγίτη πριν από τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο, όπως αναγράφουν οι ερευνητές, ορίσθηκε κηδεμόνας των πριγκίπων της μετέπειτα διαλυθείσας αυτοκρατορίας της Αυστροουγγαρίας. Ανάμεσα σε όλους αυτούς δεσπόζουσα θέση κα-

Πολυπληθές το κοινό παρακολουθεί προσεκτικά τους ομιλητές.

τέχει ο τιμώμενος σήμερα Σπυρίδων Λάμπρος, τη μνήμη του οποίου εμείς οι Καλαρρυτιώτες θα διατηρήσουμε αιώνια.

Με την ευκαιρία αυτή απευθύνω σε όλους σας πρόσκληση να επισκεφθείτε τους Καλαρρύτες και να γνωρίσετε από κοντά ένα γνήσιο παραδοσιακό διατηρητέο οικισμό, που πρόσφατα εντάχθηκε στο Εθνικό Πάρκο Τζουμερκών ως «Τόπος Ειδικού Φυσικού Κάλλους και Ειδικής Κρατικής Προστασίας», σύμφωνα με το σχετικό Προεδρικό Διάταγμα (ευχαριστούμε θερμά τον συντοπίτη μας Υφυπουργό ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ κ. Σταύρο Καλογιάννη γι' αυτό) και να δεχθείτε την καλαρρυτιώτικη φιλοξενία μας.»

✽ ✽

Η Συντονίστρια ευχαρίστησε για τους χαιρετισμούς από τους εκπροσώπους φορέων σχετικών με τον Σπυρίδωνα Λάμπρο, και παρακάλεσε τον Καθηγητή κ. Γεράσιμο Ζώρα να ανέβει στο βήμα. Προηγουμένως διάβασε ένα σύντομο βιογραφικό του.

Ο Καθηγητής Γεράσιμος Ζώρας φοίτησε στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών, από όπου το 1981 έλαβε πτυχίο Φιλολογίας και μετά μία δεκαετία το διδακτορικό του δίπλωμα, το οποίο αναφερόταν στην ιστορία του Φ. Σ. «Παρνασσός» και στη δραστηριότητα που ανέπτυξαν μέσα σε αυτόν κορυφαίοι λογοτέχνες, όπως ο Παράσχος, ο Παλαμάς, ο Δροσίνης αλλά και ο Σπυρίδων Λάμπρος. Το 1995 εκλέχθηκε Επίκ. Καθηγητής Ιταλικής και Συγκριτικής Φιλολογίας στη Φιλοσοφική Σχο-

Ο Καθηγητής Ζώρας κατά την ομιλία του.

Η ομιλία του καθηγητή κ. **Γεράσιμου Ζώρα**:

«Σε επιμνημόσυνο λόγο του, το 1929, ο Δημήτριος Μπαλάνος εύστοχα τόνιζε πως «Ο Σπυρίδων Π. Λάμπρος ανήκει εις την χορείαν των επιφανεστέρων επιστημόνων της νεωτέρας Ελλάδος. Πολυμερέστατος εν τη συγγραφική του δράσει, δεν περιορίσθη εις αυτήν, αλλ' ενδιαφερθείς και ζωηρώς αναμειχθείς εις πάσαν πνευματικήν, κοινωνικήν, εθνικήν και ανθρωπιστικήν εκδήλωσιν και κίνησιν, πλουσίως συνεισέφερεν εις παν ό,τι επίστευεν ότι πρόκεινται τα ιδεώδη της επιστήμης, της κοινωνίας, και του Έθνους». Σήμερα, ενενήντα χρόνια μετά τον θάνατό του, παρατηρούμε ότι το σημαντικότερο ίσως όραμά του, το οποίο από έμπνευση μετατράπηκε τάχιστα σε πράξη και που εξακολουθεί και σήμερα να αποτελεί μία πραγματικότητα, είναι ο Φ. Σ. «Παρνασσός».

Στην πρώτη σειρά, η κ. Ζαμάνη Αθ. πρ. Πρόεδρος της Ελλ. Γεωγραφικής Εταιρείας και ομότ. καθ. Παν. Αθηνών, ο Γεν. Γραμματέας του Παν. Αθ. κ. Κοντός, ο καθ. κ. Γεράσιμος Ζώρας, ο πρόεδρος της ΠΑΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗΣ, κ. Κ. Αλεξίου και η κ. Βαφειδάκη.

Οι ομιλητές της εκδήλωσης: Στην πρώτη σειρά οι Φώτης Μήτσος, Χρήστος Κοταρέλα και Σπύρος Φασούλας. Στη δεύτερη σειρά ο Γεράσιμος Ζώρας και πλάι του ο αντιπρόεδρος του Συλλόγου των εν Αττική Καλαρρυτινών Ορέστης Φασούλας.

Ο καθηγητής της Φιλοσοφικής Σχολής του Παν. Αθηνών και μέλος της εφορείας του Φ.Σ. «Παρνασσός» κ. Γεράσιμος Ζώρας στο βήμα.

Ήταν ένα καλοκαιρινό απόγευμα, στις 24 Ιουνίου 1865, όταν τέσσερα νεαρά αδέρφια συνέλαβαν ένα εμπνευσμένο σχέδιο: να ιδρύσουν έναν σύλλογο. Δεν γνωρίζουμε κατά πόσον ο σοφός νομισματολόγος και ιστοριοδίφης Παύλος Λάμπρος ήταν αυτός που ώθησε τους γιους του να ασχοληθούν –από πολύ μικρή ηλικία– με τα γράμματα. Είναι όμως βέβαιο, ότι η ευρυμάθεια του πατέρα αποτέλεσε υπόδειγμα προς μίμηση για τους νεανικούς προβληματισμούς των παιδιών του. Και είναι εύκολο να υποθέσουμε ότι ύστερα από πατρική υπόδειξη, προχώρησαν στην ίδρυση του «Παρνασσού», με προεξάρχοντα τον Σπυρίδωνα που ήταν μόλις δεκατεσσάρων ετών. Και πρόεδρος τότε εκλέχθηκε ως πρεσβύτερος ο Μιχαήλ, ενώ ο Σπυρίδων ανέλαβε τη Γενική Γραμματεία.

Ωστόσο, και πριν από την ίδρυση του συλλόγου οι αδελφοί Λάμπρου είχαν αποδείξει έμπρακτα την ενασχόλησή τους με τα γράμματα, όταν το 1861, κυκλοφόρησαν το δεκαπενθήμερο χειρόγραφο περιοδικό *Παρνασσός*. Του περιοδικού αυτού κυκλοφορήθηκαν έξι τόμοι και ο τελευταίος συμπίπτει χρονικά με την ίδρυση του συλλόγου. Ήδη από την ιδρυτική σύσκεψη, στις 24 Ιουνίου 1865, τα ευρήματα μέλη άρχισαν να κρατάνε πρακτικά των συνεδριάσεων, από τα οποία πληροφορούμεθα ενδιαφέρουσες πτυχές της παλαιότερης ιστορίας του «Παρνασσού». Έτσι, λ.χ. μαθαίνουμε ότι, κατά την πρώτη κιόλας συνεδρία, καταρτίστηκε κανονισμός λειτουργίας του «Παρνασσού». Μετά δύο ημέρες έγινε η δεύτερη σύσκεψη, κατά την οποία συζητήθηκαν θέματα των μελλοντικών αναγνωσμάτων και καθορίστηκε η επίσημη έναρξη λειτουργίας του «Παρνασσού»: «να γίνη την Κυριακήν περί την 12^{ην} ώραν της μεσημβρίας και κατ' αυτήν να εκφωνηθώσι τα κατάλληλα λογύδια υπό του Προέδρου και του Γραμματέως». Το λογύδιο που τότε απηύθυνε ο Σπυρίδων Λάμπρος προς την oligομελή ομήγυρη είναι ενδεικτικό των ιδεωδών από τα οποία εμφορείτο. Έλεγε μεταξύ άλλων: «αναμφιβόλως ημέραν τινά εσόμεθα πολλὰ κάρρονες, θέλο-

μεν αναδειχθί ίσως άξιοι απόγονοι του Σωκράτους και του θείου Πλάτωνος και του σοφού και εναρέτου Πλούταρχου, (...) θέλομεν αναδειχθί, τέλος, άξιοι του ονόματος ημών». Δύο μήνες αργότερα, στις 29 Αυγούστου 1865, ο Σπ. Λάμπρος εκφωνεί λόγο επί τη αναλήψει των καθηκόντων του ως Προέδρου του συλλόγου. Αφού ευχαρίστησε τα λιγοστά τότε μέλη για την εκλογή του, αναφέρθηκε στο έργο του προκατόχου του Μιχαήλ Λάμπρου. Στη συνέχεια επισήμανε την ανάγκη τροποποίησης του καταστατικού, τόνισε ότι ήταν απαραίτητη η αύξηση των μελών και εισηγήθηκε στην εμπλοκή του Μουσείου, το οποίο τότε λειτουργούσε φιλοξενώντας νομισματικές και εντομολογικές συλλογές. Οι στόχοι που πρώιμα τότε έθετε ο Λάμπρος αποδεικνύουν την οξυδερκεία του, αφού μπόρεσε να διαβλέψει την κατοπινή ανάπτυξη του συλλόγου. Τόνιζε μάλιστα προεξαγγελτικά ότι: «Ο σκοπός μου είναι και θέλει είσθαι να φέρω τον Σύλλογον εις εκείνην την ακμήν καθ' ην πλέον τα πράγματα θέλουναι βαίνει άνευ δυσκολίας».

Την 26^{ην} Μαΐου 1868, ο σύλλογος γιόρτασε τη συμπλήρωση της πρώτης τριετίας του, με εκδρομή των μελών του στην Καισαριανή. Με την ευκαιρία αυτή, ο Λάμπρος συνέθεσε έμμετρη πρόποση και την απήγγειλε, κατά τη διάρκεια της εκδρομής. Αυτή αποτελείται από 36 ιαμβικούς δεκαπεντασυλλάβους που ομοιοκαταληκτούν ζευγαρωτά. Δεν είναι δύσκολο μέσα σε αυτό το ποίημα να επισημάνουμε τη στιχουργική ικανότητα του Λάμπρου και κυρίως την επιτυχή χρήση βουκολικών και αρχαιοπρεπών μοτίβων που προβάλλουν εντονότερα το εορταστικό θέμα του. Ο Λάμπρος ανατρέπει στην αρχαιότητα αναπολώντας τα συμπόσια των αρχαίων Ελλήνων και προτρέπει τους συνδαιτυμόνες να μιμηθούν τους προγονικούς τρόπους διασκεδάσης. Με τραγούδια και κρασί τούς παρακινεί να διασκεδάσουν και τους καλεί να ατενίσουν τον γαλανό αττικό ουρανό, να ακούσουν το θρόισμα των φύλλων και το κελάρυσμα των νερών, ώστε να γεμίσουν από ελπίδες για το μέλλον αφήνο-

ντας μακριά τις καθημερινές έγνοιες. Η απομάκρυνση όμως αυτή από τα μικρά και τα ασημαντα προβλήματα του καθενός γίνεται σκόπιμα, για να συγκεντρωθεί απερίσπαστη η προσοχή όλων στα μεγάλα θέματα, όπως είναι η ευδωσση των υψηλών στόχων του Συλλόγου και η ένωση των σκληωμένων περιοχών του Ελληνισμού με τη μητέρα πατρίδα. Η πρόποση λήγει με τους εξής εμπνευσμένους στίχους:

Προπίνω εις ευδωσίαν
της ιεράς ιδέας
ήτις εις εν συνήνωσε τόσας
καρδίας νέας
και Σύλλογος με όνομα σεμνόν
επικαλείται.
Υπέρ αυτού τα μέλη του
σεις τώρα ευχηθήτε.
Προπίνω εις υγείαν σας
συνδαιτημόνες φίλοι
να μειδιώσιν εύχομαι ευδαίμονα
τα χείλη,
ρόδων ευδώς στέφανος την
κόμην σας να στέφη
και η καρδιά χάρουσα τον γέλωτα
να τρέφει.
Προπίνω υπέρ της μητρός Ελλάδος
τελευταίονα
αν το παρόν της ακεές,
το μέλλον πλην ωραίονα
ημέραι δόξης δι' αυτήν ταχέως
να φανώσι,
και δούλοι και ελεύθεροι εις εν να
ενωθώσι.

Η πρόποση αυτή είναι ενδεικτική της βουλήσεως του συλλόγου να συνδέσει το όνομά του και τις δραστηριότητές του όχι μόνο με πολιτιστικά θέματα και με την πνευματική ζωή της πρωτεύουσας, αλλά και με εθνικά ζητήματα του ελληνισμού. Χαρακτηριστικοί υπήρξαν και οι κατοπινói έρανοι και οι λαχνοί, τα ψηφίσματα και τα δημοσιεύματα, οι διαλέξεις και οι εσπερίδες, που είχαν ως σκοπό τους την ηθική συμπαράσταση του συλλόγου στους εθνικούς αγώνες της πατρίδας και την οικονομική ενίσχυση του τόπου όταν συνέβαιναν διάφορες καταστροφές.

Τώρα πια ο Σπυρίδων Λάμπρος ήταν δευτεροετής φοιτητής στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και είχε επιδοθεί με ζήλο στα μαθήματά του. Ωστόσο, έβρισκε πάντα χρόνο να ασχολείται με τον «Παρνασσό» και με την ποίηση. Ακόμη και αργότερα, κατά τη διάρκεια των μεταπτυχιακών του σπουδών στα Πανεπιστήμια της Λειψίας, του Βερολίνου και της Βιέννης, φρόντιζε να ενημερώνεται από τα αδέρφια του σχετικά με την πορεία του συλλόγου. Μετά την επάνοδό του στην Αθήνα ξανάρχισε ενεργό δράση μέσα στον «Παρνασσό», με τον οποίο ταυτίστηκε εν πολλοίς η μετέπειτα πολυκύμαντη ζωή του.

Όπως γρήγορα είχε ενασχοληθεί με τη λογοτεχνία, ιδρύοντας τον «Παρνασσό», έτσι γρήγορα διακρίθηκε και στην επιστήμη. Η πλούσια ερευνητική και συγγραφική δραστηριότητά του είχε αποτέλεσμα τη γρήγορη είσοδό του στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, όπου ξεκίνησε τη διδασκαλία του μόλις εικοσιεπτά ετών ως Υφηγητής της Ελληνικής Ιστορίας και Παλαιογραφίας. Από τα πρακτικά της Φιλοσοφικής Σχολής, μαθαίνουμε ότι στις 14 Μαρ-

τίου 1878 έγινε με επιτυχία η προφορική δοκιμασία του Λάμπρου για να λάβει τον τίτλο του Υφηγητή και την εντολή διδασκαλίας. Ο τότε Κοσμήτωρ Στέφανος Κουμανούδης σημείωνε ότι ο Λάμπρος, τη συγκεκριμένη ημέρα, «προσεκλήθη να εμφανισθί (...) όπως υποστή την νενομισμένην προφορικήν δοκιμασίαν. Το θέμα όπερ εδόθη αυτό είναι το εξής: «Εάν η των Εικονομάχων λεγομένων Βασιλέων μεταρρυθμίσις, καίτοι καταργηθείσα περί τα μέσα της 9^{ης} εκατονταετηρίδος, εξηκολούθησεν επενεργούσα εις την τύχην του Ελληνικού Κράτους, και τούτου τεθέντος τίνα τούτων τεκμήρια». Μετά ταύτα προσεκλήθη εις το δωμάτιον της συνεδριάσεως ο μνησθείς κύριος Σπ. Λάμπρος, όστις εφ' ικανήν ώραν ανέπτυξεν επιτυχώς το δοθέν αυτό θέμα. Μετά δε την δοκιμασίαν αποχωρήσας του υποψηφίου κυρίου Λάμπρου, η Σχολή έχουσα υπ' όφιν την εξέτασιν αυτού, παμψηφεί παρεδέξατο αυτόν ως Υφηγητήν του μαθήματος της Ελληνικής Ιστορίας μετά του επικουρικού μαθήματος της Ελληνικής Γραφονγνωσίας, της κοινώς Παλαιογραφίας καλουμένης. Εν τέλει προσεκλήθη εις το δωμάτιον της συνεδριάσεως ο κύριος Λάμπρος, εις ον ο κύριος Κοσμήτωρ ανήγγειλε την απόφασιν της Σχολής και συνεχάρη αυτόν εν ονόματι αυτής». Παρόντες ήσαν δεκαπέντε Καθηγητές, από τους οποίους οι τέσσερις ήσαν ήδη μέλη του «Παρνασσού»: ο Κοσμήτωρ Στέφανος Κουμανούδης, ο Δημήτριος Σεμιτέλος, ο Θεόδωρος Ορφανίδης και ο Κωνσταντίνος Παπαρρηγόπουλος. Οι δύο μάλιστα τελευταίοι διετέλεσαν και Επίτιμοι Πρόεδροι του συλλόγου.

Αργότερα, το 1887, ο Λάμπρος εξελίχθηκε σε τακτικό Καθηγητή και κατέλαβε την έδρα της Γενικής Ιστορίας, αναπτύσσοντας υπό τη νέα του ιδιότητα πλούσια διδακτική και ερευνητική δράση εντός του Ιδρύματος, με αποτέλεσμα να εκλεγεί δύο φορές Πρύτανης (1904-1905, 1911-1912), και άλλες τόσες φορές Κοσμήτωρ της Φιλοσοφικής Σχολής (1893-1894, 1912-1913). Η επιστημονική φήμη του και το διεθνές κύρος του οδήγησαν, κατά την τραγι-

κή περίοδο του Εθνικού Διχασμού, τον βασιλιά Κωνσταντίνο να τον διορίσει πρωθυπουργό στις 27 Σεπτεμβρίου 1916. Το γεγονός όμως αυτό έμελλε να αποβεί μοιραίο για τον Λάμπρο, γιατί κατά τη διάρκεια της πρωθυπουργίας του το κλίμα οξύνθηκε ακόμη περισσότερο, με αποτέλεσμα να παραιτηθεί στις 21 Απριλίου 1917. Λίγους μήνες αργότερα, η Βουλή τον παρέπεμψε σε ειδικό δικαστήριο, σύμφωνα με τον νόμο περί ευθύνης υπουργών, που του επέβαλε την ποινή της εξορίας. Από τον χώρο της εξορίας του, τη Σκόπελο, έστειλε στη σύζυγό του και στις κόρες του, στις 3 Μαρτίου 1918, ένα τετράστιχο για να τις εμψυχώσει:

Πλέξτε και αυτά τα λιγοστά
της εξορίας λουλούδια
μαζί με της αγάπης σας
το δροσερό στεφάνι,
και ας είναι όλη η ζωή για
σας χαρά, τραγούδια
και ευτυχία που σύγγνεφο
ποτέ να μην πικράνη.

Δυστυχώς, δεν πέρασαν λίγοι μήνες, και ο ίδιος έπαθε πνευμονία και μεταφέρθηκε επειγόντως στην Αθήνα, όπου και πέθανε, στις 23 Ιουλίου 1919, ενώ βρισκόταν σε κατ' οίκον περιορισμό.

Αλλά ας επανέλθουμε στη σχέση του Σπ. Λάμπρου με τον «Παρνασσό», σχέση που καθ' όλη την πολυκύμαντη ζωή του δεν παρέβλεψε ποτέ. Το ενδιαφέρον του δεν ατόνησε, γιατί πίστευε ακράδαντα στους σκοπούς που υπηρετούσε ο σύλλογος, στους σκοπούς που ο ίδιος είχε προφητικά θέσει, όταν ακόμη ήταν μειράκιον. Σκοπούς που οφείλουμε και τα σημερινά μέλη του «Παρνασσού» να διαφυλάσσουμε και υπηρετούμε. Κατά την περίοδο της ωριμότητάς του, ανέθηκε στο βήμα του συλλόγου πολλές φορές, είτε αναπτύσσοντας επιστημονικά θέματα, είτε εκφωνώντας λόγους με την ευκαιρία διαφόρων εορτασμών. Αρκεί να αναφέρουμε ότι, κατά τον εορτασμό της εικο-

σιπενταετηρίδας του «Παρνασσού», που έγινε με καθυστέρηση τον Απρίλιο του 1892, εκφώνησε μνημειώδη λόγο, επαναφέροντας στη μνήμη των ακροατών παλαιές στιγμές του «Παρνασσού» και κατονομάζοντας παλαιά μέλη του, όπως τον μελαγχολικό ποιητή Δημήτριο Παπαρρηγόπουλο, τον επίσης λυρικό ποιητή και ιδρυτή των Σχολών των Απόρων Παίδων του «Παρνασσού» Σπυρίδωνα Βασιλειάδη, τον πατριδολάτρη ποιητή Γεώργιο Παράσχο, τους προικισμένους ποιητές και πανεπιστημιακούς δασκάλους Θεόδωρο Ορφανίδη και Αλέξανδρο Ραγκαβή. Δεν ήσαν μόνον οι ποιητές της εποχής του Ρομαντισμού που εισήλθαν στον «Παρνασσό». Τους ακολούθησαν, καθώς ανέφερε ο Λάμπρος, και οι ποιητές της Νέας Αθηναϊκής Σχολής, με προεξάρχοντα τον Παλαμά, το 1884. Και ήταν μέσα στη μεγάλη αίθουσα του «Παρνασσού», το 1898, που ο εθνικός μας ποιητής άκουσε τον Λάμπρο να ομιλεί περί Βενετίας και εκθείασε την ευφράδειά του, τονίζοντας: «Πλήθος ωραίων και πλήθος εκλεκτών συρρέει εις τον «Παρνασσόν» δια να ακούση τον ιστορικόν κ. Σ. Λάμπρον, διαλεγόμενον περί Βενετίας. Το ελκυστικόν του θέματος, το δεξιόν της διαχειρίσεως αυτού, το επαγωγόν των προβαλλομένων φωτεινών εικόνων, η από στήθους άκοπος ευφράδεια και η μάθησις του αγορητού, ρητορική τις πομπή, επιβαλλομένη εις την φαντασίαν των ανέκαθεν φιλορρήτορος Έλλληνος, κ.τι θερμόν και παλλόμενον εις την απαγγελίαν χρωματίζουν και ζωογονούν και αυτό το υπερελληνίζον πολλαχού λεκτικόν του ρήτορος (...) ταύτα πάντα συντελοούν εις το έκτακτον γέμισμα της αιθούσης του «Παρνασσού» κατά τας εσπέρας των διαλέξεων του κ. Λάμπρου».

Παράλληλα με τις επιστημονικές του ενασχολήσεις, τη συγγραφή πλείστον ιστορικών μελετημάτων και τη διδακτική του δραστηριότητα, ο Λάμπρος δεν έπαψε να ασχολείται και με την ποίηση. Στο πλουσιότατο προσωπικό αρχείο του, που παραχωρήθηκε από τους απογόνους του στο Ιστορικό Αρχείο του Πανεπιστημίου Αθηνών, ανάμεσα σε ποικίλου περιεχομένου έγγραφα και επιστολές, φυλάσσονται τα ποιητικά έργα του. Συνολικά τα ποιήματά του είναι 190, από τα οποία δημοσιευμένα είναι μόλις 46. Τα υπόλοιπα είναι ανέκδοτα και αθησαύριστα. Σημειώτεον ότι κατά τη νεανική ηλικία του ο Λάμπρος συσσωμάτωνα τα στιχουργήματά του σε συλλογές, κυρίως χειρόγραφες. Έτσι, ως φοιτητής συνέγραψε πέντε ποιητικές συλλογές. Στη συνέχεια όμως, μέχρι τον θάνατό του, τα ποιήματά του τα συνέθετε περιστοαιακά και δεν φρόντιζε να τα συγκεντρώνει σε χειρόγραφες εστώ συλλογές, αλλά τα άφηνε σε σκόρπια φύλλα. Από άποψη θεματολογίου τα στιχουργήματά του και τα δραματικά έργα του αντιστοιχούν προς όλες τις κύριες κατηγορίες των ποιημάτων της Ρομαντικής Σχολής των Αθηνών. Υπάρχουν ερωτικά, πατριωτικά, κοινωνικά, απαισιόδοξα, δοκχικά, παιδικά, των οποίων ο τόνος κυμαίνεται, ανάλογα με το περιεχόμενο, από λυρικός σε επικολυρικός, ενώ σπανιότερα καταλήγει να γίνει σατιρικός. Ο ρυθμός τις περισσότερες φορές είναι επιτυχημένος σε βάρος όμως της αλληλουχίας των νοημάτων. Ωστόσο, αν παρακολουθήσουμε χρονικά την εξελικτική πορεία της ποιητικής δημιουργίας του Λάμπρου, διαπιστώνουμε ότι με τον καιρό τα στιχουργήματά του βελτιώνονταν από όλες τις απόψεις: μορφή, περιεχόμενο, μηνύματα, πρωτοτυπία. Και

Οι μουσικοί και το oligομελές χορευτικό συγκρότημα του Πανθεσσαλικού Συλλόγου Καλαρρυτινών «ΟΙ ΚΑΛΑΡΡΥΤΕΣ» ενθουσίασαν τους πάντες με τις ικανότητές τους, την καταπληκτική τους εμφάνιση και το κέφι τους.

αυτό ακόμη το γλωσσικό ένδυμα εξελίχθηκε, σύμφωνα με τις επιταγές του καιρού.

Από τα όσα αναφέραμε παραπάνω, καθίσταται φανερό ότι ο Λάμπρος όταν ήταν ακόμη νέος, μη έχοντας αφιερωθεί ολοκληρωτικά στην επιστήμη και τη διδασκαλία, θεωρούσε τον εαυτό του περισσότερο ποιητή. Αντίθετα, στα κατοπινά χρόνια, όταν οι υψηλές θέσεις του και οι ζηλευτοί ακαδημαϊκοί τίτλοι του τον ικανοποιούσαν και τον απορροφούσαν, δεν διεκδικούσε πλέον τον τίτλο και την ιδιότητα του ποιητή. Γι' αυτό προφανώς και άφησε κρυμμένα στο συρτάρι τα ποιήματά του. Αν είχε φροντίσει να δημοσιεύσει την ωριμότερη και καλύτερη ποιητική παραγωγή του, θα είχε καταλάβει σημαίνουσα θέση στην ιστορία της λογοτεχνίας, όπως ακριβώς κατέλαβε στην ιστορία της επιστήμης, με τον περίφημο Κατάλογον των εν ταις βιβλιοθήκαις του Αγίου Όρους ελληνικών κωδίκων (τόμ. 1-2, Cambridge 1895-1990) και με τον Νέον Ελληνισμό.

Τώρα, μετά την πάροδο ενός ολόκληρου αιώνα, ως ελάχιστη απόδοση οφειλόμενης τιμής, ο «Παρνασσός» σε συνεργασία με το Ιστορικό Αρχείο του Πανεπιστημίου Αθηνών, όπου φυλάσσονται τα ποιητικά έργα του Λάμπρου, θα μπορούσε να προβεί στην έκδοσή τους, ώστε να φωτισθεί αυτή η άγνωστη στους πολλούς πτυχή της συγγραφικής δραστηριότητάς του, να αποκαλυφθεί η χαρισματική ποιητική φλέβα του και να διαφανεί η ευαίσθητη φύση του που λάνθανε κάτω από τη σοφία του οξυνούστατου επιστήμονα και τις γνώσεις του εμβριθούς ιστορικού».

ΣΣ

Η Συντονίστρια ευχαρίστησε για την πολύ ενδιαφέρουσα ομιλία, που αποκάλυψε, μεταξύ άλλων, και μία λιγότερο ίσως γνωστή πτυχή της πολυσχιδούς προσωπικότητας του Σπυρίδωνος Λάμπρου, αυτή του ποιητή, η οποία φανερώνει την εσωτερικότητα και την ευαισθησία του ανθρώπου. Εν συνέχεια προσέκλεσε στο θήμα τον δεύτερο ομιλητή επισημαίνοντας ότι πολλά έχει να πει κανείς για τον Ομότιμο Καθηγητή και πρώην Πρύτανη του Πανεπιστημίου Αθηνών αλλά καλό θα ήταν αρχή να γίνει από το πιο σημαντικό: ο κ. Μήτσος είναι Ηπειρώτης (χειροκροτήματα).

Ο Καθηγητής Φώτης Μήτσος γεννήθηκε στο Φοινίκι Θεσπρωτίας, σπούδασε την Οδοντιατρική και την Ιατρική και μετεκπαιδεύτηκε με υποτροφία στο Πανεπιστήμιο της Πενσυλβανίας των ΗΠΑ. Έχει επίσης προσκληθεί ως επισκέπτης Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Τυφίτς της Βοστώνης των ΗΠΑ. Επαγγελματικά εργάστηκε ως Οδοντίατρος στην Αθήνα. Επί σειρά ετών χρημάτισε Πρόεδρος του Δ.Σ. του Θεραπευτηρίου «Ο Ευαγγελισμός». Εργάστηκε ως Πρόεδρος και μέλος πολλών εθνικών Επιτροπών και επιστημονικών ελληνικών και ξένων εταιρειών καθώς και στο Κεντρικό Συμβούλιο Υγείας, στη Συμβουλευτική Επιτροπή της ΕΟΚ κ.ά. Προσέφερε ακόμη σε Δ.Σ. Οργανισμών και σε Επιτροπές για την ειρήνη, το περιβάλλον, τον πολιτισμό και είναι ιδρυτής του Λαογραφικού Μουσείου στη γενέτειρά του. Η πολλαπλή προσφορά του, εθνική, επιστημονική, διδακτική και κοινωνική έτυχε γενικής αναγνώρισης και ο ίδιος έλαβε πολλές διακρίσεις. Μεταξύ άλλων τιμήθηκε με μετάλλιο για την δράση του στην Εθνική Αντίσταση το 1943-44. Εργάστηκε επίσης στην Επιτροπή Κυπριακού Αγώνα του Πανεπιστημίου Αθηνών. Είναι συγ-

Ο καθηγητής κ. Φώτης Μήτσος κατά την ομιλία του.

γραφέας πολλών επιστημονικών – και όχι μόνο – συγγραμμάτων, μονογραφιών και άρθρων σε ελληνικά και ξένα περιοδικά.

Αφού εξέφρασε συγχαρητήρια προς τους οργανωτές Συλλόγους και ευχαριστίες για την μεγάλη τιμή να είναι ένας εκ των ομιλητών ο καθηγητής Φώτης Μήτσος συνέχισε με την ομιλία του:

«Ο επιφανής ιστορικός και διακεκριμένος πανεπιστημιακός δάσκαλος, εκλεκτό τέκνο της Ηπείρου, ο Σπυρίδων Λάμπρος, υπήρξε μία πολυσχιδής προσωπικότητα. Το όλο έργο του έχει μεγάλη πολυμέρεια, ο ίδιος είχε ζηλευτή ευρυμάθεια, ήταν πολυπράγμων και πολυγραφότατος. Εντυπωσιάζεται ο σύγχρονος μελετητής, ο οποίος θα ήθελε να ασχοληθεί με τη ζωή και το έργο του, από την προσωπική του ακτινοβολία, την πολυμάθεια και τις δραστηριότητές του εντός και εκτός Πανεπιστημίου, αλλά και από τις διακρίσεις και τα βραβεία που έλαβε και είναι δύσκολο να σκιαγραφηθεί σε μια ολιγόλεπτη ομιλία. Θα προσπαθήσω κυρίως να επικεντρώσω την παρουσίασή μου στον πανεπιστημιακό δάσκαλο και τον Πρύτανη, στο μοναδικό τότε Εθνικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, χωρίς να παραλείψω κάποια άλλα σημαντικά σημεία της ζωής του.

Ο Σπ. Λάμπρος κατάγεται από την αρχαία και ιστορική κοινότητα, τους Καλαρρύτες των Ιωαννίνων. Ο ίδιος γεννήθηκε (1851) και μεγάλωσε στην Κέρκυρα. Από τις πρώτες του ώρες η ίδια η ζωή, του επεφύλαξε εύνοια και τον πλούτισε με προσόντα προικισμένος από τη φύση με ευφυΐα και φιλομάθεια και χάρη στην οικονομική ευμάρεια του πατέρα του και το πνευματικό περιβάλλον της Κέρκυρας, βοηθήθηκε στην ανατροφή, διαπαιδαγώγηση και στη διάπλαση του ήθους του απέκτησε πλούσια εγκυκλοπαιδική μόρφωση κι εξέμαθε 4 ξέ-

Ο καθηγητής κ. Φ. Μήτσος, ο πρόεδρος της Κοινότητας κ. Χ. Κοταρέας, ο πρόεδρος του Συλλόγου μας κ. Σπ. Φασούλας και η Συντονίστρια της εκδήλωσης κ. Βάσω Κωσταριδίδη.

νες ευρωπαϊκές γλώσσες. Ανάδοχός του ήταν ο ιστοριοδίφης Ανδρέας Μουστοξύδης, στα βήματα του οποίου πορεύτηκε. Σπούδασε στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών (1871) και μετά τις μεταπτυχιακές σπουδές στο εξωτερικό (Βερολίνο, Λειψία, Παρίσι, Βιέννη και Λονδίνο) και την έρευνα κυρίως χειρογράφων και αρχείων ιστορικών, με την επιστροφή στην Ελλάδα συνεχίζεται η πολυμέρεια των δραστηριοτήτων του και αρχίζει η ακαδημαϊκή του πορεία στις εξωπανεπιστημιακές του δραστηριότητες, ξεχωρίζει η ίδρυση του Φ. Σ. «Παρνασσός».

Ως πανεπιστημιακός δάσκαλος ο Σπ. Λάμπρος διακρίθηκε κυρίως ως ιστορικός και ερευνητής, δημιούργησε Σχολή κι έχει καταταγεί στους θεμελιωτές της Ελληνικής Ιστορίας μετά τον Σπ. Ζαμπέλιο και Κ. Παπαρηγόπουλο. Ως καθηγητής επιδόθηκε με ιδιαίτερο ζήλο στο διδακτικό του έργο και διακρίθηκε για τις σύγχρονες και συγκροτημένες ιστορικές σπουδές του, για το νέο πνεύμα της διδασκαλίας της Ιστορίας και την έρευνα των πηγών της, για το ρητορικό του λόγο, αλλά και από τις γενικότερες δραστηριότητές του. Στις από Έδρα παραδόσεις των μαθημάτων του, επιδόθηκε με πάθος για να μορφώσει νέους ανθρώπους με ευγενή ιδεώδη, να εμπνεύσει και να εμψυχώσει. Ο ίδιος ζούσε αυτά που δίδασκε, ένιωθε ενθουσιασμό και συγκίνηση εκφράζοντας μύχια συναισθήματα με το λόγο του· αυτόν τον ενθουσιασμό κατόρθωνε να τον μεταδώσει στο ακροατήριό του. Πλησίαζε τους μαθητές του, γινόταν φίλος και μυσταγωγός όχι μόνο στη γνώση αλλά και στη διάπλαση του ήθους. Κόμημα του Πανεπιστημίου τον αποκαλούν οι μεταγενέστεροι ιστοριογράφοι του. Παρουσίαζε με ευφράδεια τα μαθήματά του χάρη στο μελιτοτάκτο ρητορικό του λόγο· είχε την ικανότητα να αναπλάθει και να αναπαριστά το παρελθόν σε εικόνες ζωηρές, περίκομψα και εκφραστικότητα και να κάνει τις αγορεύσεις του καλλιπείς και έντονα συγκινητικές.

Το μεγαλύτερο μέρος του ενδιαφέροντός του, όπου αφιέρωσε και την πρωτότυπη συγγραφή του, επικεντρώθηκε στη Βυζαντινή και Νεώτερη Ελληνική Ιστορία, την οποία εκαιχάτο ότι την ανέδειξε. Ήθελε να προβάλλει την πλέον ασαφή περίοδο του Εθνικού μας βίου και της Ελληνικής Ιστορίας, η οποία ήταν – καθώς έλεγε – «παρμελημένη και ανεπαρκώς γνωστή». Αλλά και να προβάλλει τα ανεξχνιάστα εκείνα σημεία της ιστορικής αλήθειας του Βυζαντίου τα οποία είχαν δυσφημιστεί για τον

Ελληνισμό κι είχαν σκιαστεί, και να δείξει τη συνέχεια του Ελληνισμού. Πίστευε ότι η ιστορία αποτελεί τη «φυσιολογία» των λαών κι ότι η έρευνα πρέπει να στρέφει την προσοχή στο σύνολο των εκδηλώσεων του ανθρώπινου βίου, την κοινωνική και ιδιωτική, την τέχνη, τη φιλολογία, το εμπόριο, και όχι να ασχολείται με τα έκτακτα φαινόμενα, όπως είναι οι πολέμοι, οι συνθήκες, κ.ά., που αποτελούν την «παθολογία» του. Ο Λάμπρος μελέτησε την εξέλιξη των επιστημών αλλά και γενικότερα των πολιτισμών. Ασχολήθηκε με τον Ασιατικό πολιτισμό, με τον οποίο ο αρχαίος Ελληνικός, που εξελικτικά τον διαδέχθηκε, αποτέλεσε το επόμενο σκαλοπάτι. Υποστηρίζει ότι υπάρχει ένα κύμα διάχυσης των πολιτισμών· έτσι αργότερα έγινε μεταφορά του Ελληνικού πολιτισμού στην Ανατολή με τις κατακτήσεις του Μ. Αλεξάνδρου, όπου έγινε και η συνάντησή του με τον Χριστιανισμό μέσω του οποίου μεταφέρθηκε στο Βυζάντιο. Μ' αυτή τη θεώρηση θέλησε να δείξει τη συνέχεια του Ελληνικού Πνεύματος και την προβολή του Έθνους.

Όσοι ειδικοί κατά καιρούς ασχολήθηκαν με το συγγραφικό έργο του θαυμάζουν την πολυμέρεια συγγραφής από απόψεως ποσότητας, ποιότητας, πρωτοτυπίας, δημιουργικής εργασίας και του πατριωτισμού. Θεωρείται ως ένας από τους σοφότερους και πολυγραφότερους συγγραφείς. Οι δημοσιεύσεις του συνολικά ανέρχονται σε 479 και πολλές απ' αυτές είναι πολύτομοι συγγραφές. Ο Καθηγητής Κ. Άμαντος έγραψε: «Θα ήρκεσαν και μόνο οι τόμοι του Ν. Ελληνισμού δια να δείξουν το χαλκέντερον του Σπ. Λάμπρου, όστις υπήρξεν εκ των δημιουργικών ορολόγων ιστορικών». Ιδιαίτερα πρέπει να μνημονευθεί η 6τομη «Ιστορία της Ελλάδος», η οποία τον έκανε περισσότερο γνωστό. Είναι το σημαντικότερο συγγραφικό του έργο γραμμένο με επιστημονικότητα και γλαφυρότητα, περιλαμβάνει τα τελευταία μέχρι της εποχής του πορίσματα και αποτελεί μνημειώδες έργο της κλασικής μας Παιδείας, με επιστημονική ορολογία, με λαμπρή εικονογραφία, με ωραίες εκφράσεις, όπου ανασύρει και χρησιμοποιεί ληρομνηθείσες λέξεις, τις οποίες τοποθετεί με καλαισθησία και αξιοθαύμαστο ύφος.

Το επιστημονικό έργο του Σπ. Λάμπρου το εξετίμησαν ιδιαίτερα και στο εξωτερικό. Η Βαυαρική Ακαδημία Επιστημών (1919) χαρακτηρίζει τον Λάμπρο «ως τον πλέον υπέροχο αντιπρόσωπο της ιστορικής επιστήμης εν Ελλάδι και ως ιστορικών του πολιτισμού», ενώ το Ινστιτούτο των Καταλανικών Σπουδών της Βαρκελώνης (1921), διακηρύσσει ότι «εις την σύγχρονον Ελλάδα είναι η μοναδική παρόμοια διανοητική παραγωγή και ως ιστορικός υπερέβη πάντας τους ιστορικούς της προηγούμενης γενεάς». Ο Γερμανός Theod. Wiegand έγραφε ότι το όνομα και το έργο του Λάμπρου θα τιμάται πάντοτε ως του μεγίστου ιστοριοδίφης της νέας Ελλάδας «και είθε το θεϊον πυρ, όπερ κατείχε την ψυχήν του, να εξακολουθεί καίον εν τη ψυχή των μαθητών του επ' αγαθώ της Ελλάδος». Ο δε Ισπανός ιστοριογράφος Rubio y Lluch είπε ότι «Ο Σπ. Λάμπρος υπήρξε ο παραγωγικότερος πάντων των συγχρόνων Ελλήνων συγγραφέων».

Ο Σπ. Λάμπρος εξελέγη δύο φορές Κοσμήτορας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών (το 1893 και το 1912-13). Ιδιαίτερα καρποφόρες υπήρξαν οι θητείες του στην Πρυτανεία του Πανεπιστημίου Αθηνών, στην οποία εξελέγη επίσης δύο φορές, την

Οι καθηγητές κ. κ. Ιωάννης Μαρκαντώνης και Διονύσιος Καλαμάκης ανάμεσα σε μέλη του Δ.Σ. «Παρνασσός».

πρώτη το 1904-1905 και για δεύτερη φορά το 1911-1912. Είναι ο πρώτος – αν δεν κάνω λάθος – Ηπειρώτης Πρύτανης στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. Κατά την πρώτη του Πρυτανική θητεία, στον επίσημο λόγο που εξεφώνησε (15-1-1905) χαρακτήρισε τον 19^ο αι. που έκλεισε, ως αιώνα των φυσικών επιστημών και της μηχανικής προόδου κι έφερε παραδείγματα, αλλά και αιώνα της ιστορίας τον ονόμασε επισημαίνοντας ιδιαίτερα τις μεγάλες ανακαλύψεις και εξερευνήσεις του Αρχαίου κόσμου (Αίγυπτο, Ασσυρία, Βαβυλωνία, Περσία, Μηδία, κ.ά.). Ως ιστορικός προδιέγραψε για τον 20^ο αι. που ανατέλλει τους Νέους ορίζοντες εις την ιστορικήν έρευναν, θέμα το οποίον αποτέλεσε και τον τίτλο της πρυτανικής ομιλίας του. Αναφερόμενος στο ρόλο τον οποίο έχει να επιτελέσει το Πανεπιστήμιο γράφει: «Με την καλλιέργεια των γραμμάτων και των επιστημών (το Πανεπιστήμιο) συμβολίζει την ιδέα του ενιαίου Ελληνισμού και μέσα απ' αυτό η ελευθέρα Ελλάς δίδει τον γλυκύτατον του ασπασμόν εις την αλύτρωτον Ελλάδα». Δεν έχανε την ευκαιρία σε κάθε εκδήλωση να υπομνησθεί την αλληλεγγύη του ελεύθερου προς τον αλύτρωτο Ελληνισμό.

Πλούσιο είναι το έργο των δραστηριοτήτων της πρώτης Πρυτανείας, 1904-1905, του Σπ. Λάμπρου. Πανδιδάκτριον του Ελληνικού Έθνους αποκαλεί το Εθνικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, στο οποίο το Ελληνικό σύμπαν/εμπιστεύεται τη νέα γενιά – «έαρ της Ελλάδος» αποκαλεί τη φοιτητώρα νεολαία – και στο οποίο έχει αναθέσει την φροντίδα για τη μετάδοση της επιστήμης, αλλά και την καλλιέργεια και παραγωγή αυτής. Στην Πρυτανεία του έγιναν τα εγκαίνια του Αιγινήτειου Νοσοκομείου και η δρομολόγηση για την ανάπτυξη των εργασιών της Ιατρικής Σχολής στο Γουδί. Άλλα μεγάλα έργα της Πρυτανείας του είναι η ίδρυση του Ακαδημαϊκού Γυμναστηρίου, η προώθηση της ιδέας ίδρυσης της Ακαδημαϊκής Λέσχης, η οποία αποτελούσε ιδανικό πόθο των φοιτητών για εντευκτήριο, αναγνωστήριο και φοιτητικό εστιατόριο, η αύξηση της φοιτητικής αρωγής για τη δωρεάν παροχή ιατρικών υπηρεσιών από την Ιατρική Σχολή σε άπορους φοιτητές και η θεσμοθέτηση διευκολύνσεων. Προώθησε νομοθετήματα περί εισιτηρίων και διδακτορικών εξετάσεων και εισήχθηκε η διδασκαλία στο Πανεπιστήμιο της

Ο καθ. Φ. Μήτσος, η κόρη του Εύη Μήτση-Παναζοπούλου, η Φανή Βαφειανδάκη και η Σόνα Λάμπρου.

Γαλλικής, Γερμανικής και Αγγλικής γλώσσας, της Παλαιογραφίας, την οποίαν και την ανέδειξε και της Οδικής. Στην Πρυτανεία του αυτή υλοποιήθηκε και το ανεκτέλεστο διάταγμα για το «χρυσούν διδάγμα του Πρυτάνεως», το οποίο διαβιβάζεται από τον αποχωρούντα Πρύτανη στο διάδοχό του. Στον απολογισμό του έργου του ο Πρύτανης απευθυνόμενος προς τους φοιτητές είπε: «Αφοσιωθείτε εις την επιστήμην, γίνετε παράδειγμα της φιλοπατρίας και της υποταγής στους νόμους. Μη λησμονήσετε τα μεγάλα καθήκοντα προς τον Ελληνισμό και το ήθος το οποίο εσείς αντιπροσωπεύετε και από τα οποία όλοι προσδοκούμε να επιτύχει την ευδαιμονία και το μεγαλείο της πατρίδας μας».

Η δεύτερη πρυτανική θητεία του δείχνει την εκτίμηση της ακαδημαϊκής κοινότητας στο πρόσωπό του. Οι καιροί όμως το 1911-12 ήταν δύσκολοι για τη χώρα. Ο πόλεμος για την απελευθέρωση της αλύτρωτης Ελλάδας εμάνετο κι ευτυχώς υπήρξε νικηφόρος με τη διεύρυνση των συνόρων της Ελλάδας με την ενσωμάτωση της Ηπείρου και της Μακεδονίας. Η ανάληψη των πρυτανικών καθηκόντων του συμπίπτει με την ίδρυση του νέου Καποδιστριακού Πανεπιστημίου το 1911, όπως γράφει «το δημιουργηθέν υπό της φιλογενίας του μεγάλου Ηπειρώτη ευεργέτη Ιωάννη Δομπόλη – τιμήν με το όνομα του φίλου του και πρώτου της Πατρίδος πολίτη και Κυβερνήτου – συμπαρεζεύχθη μετά του υπάρχοντος Εθνικού υπό κοινήν διοίκησιν...», το οποίο όμως δημιούργησε πολλά λειτουργικά προβλήματα. Με

την ανάληψη της δεύτερης Πρυτανείας το 1911 ο Σπ. Λάμπρος, στην εναρκτήρια ομιλία του λόγω εθνικής πολεμικής συγκυρίας, ανέπτυξε το εθνικό θέμα: «Σελίδες εκ της ιστορίας του εν Ουγγαρία και Αυστρία Μακεδονικού Ελληνισμού», και αναφέρθηκε στην Εθνική δράση και τις υπηρεσίες τις οποίες πρόσφεραν στον Ελληνισμό οι ελληνικές παροικίες Μακεδονίας, Ηπείρου και Θεσσαλίας, η σπουδαζούσα νεότητα στο Πανεπιστήμιο της Βιέννης, και τόνισε τον πρωταγωνιστικό ρόλο του Ρήγα Φεραίου, του οποίου «οι εγερτήριοι θούριοι... και η θυσία τούτου και των συμπατριωτών του ήταν ο προάγγελος της μελλούσης αναστάσεως του Έθνους και το επιστέγασμα των πατριωτικών ονείρων».

Η Λογοδοσία της δεύτερης πρυτανείας του, λόγω των πολεμικών γεγονότων δεν πραγματοποιήθηκε δημόσια, αλλά την κατέθεσε και επισήμανε ο' αυτήν, ότι «το Πανεπιστημιακό έτος 1911-1912, ελετούργησε με βραδύτητα κατά τον χρόνο του αγώνα για την απελευθέρωση της Μακεδονίας και της Ηπείρου» οι φοιτητάί μας αντί να απολαμβάνουν τινα νάματα της διδασκαλίας μας, ετράπησαν ακολουθώντας το πολεμικό κέλευσμα της πατρίδας εις τα πεδία των μαχών... αγωνιζόμενοι για το μεγαλείον του Έθνους». Για τις λειτούργειες δυσκολίες που δημιούργησε ο νέος νόμος της ίδρυσης του Καποδιστριακού χαρακτηριστικά γράφει: «αι μεταβολαί δεν ήσαν ευάρεστοι δια τους φοιτητάς... παρά ταύτα σχεδόν αδιατάρακτοι διήλθομεν το λήξαν ακαδημαϊκόν έτος» κι εκφράζει την ευχή και την ελπίδα ότι «οι κ.κ. φοιτηταί... θέλουσι ευχαριστεί και εν τω μέλλοντι την αυτήν ευκοσμίαν...». Ας σημειωθεί ότι πολύ αργότερα έγινε η ενοποίηση των δύο Πανεπιστημίων σε ένα, το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, υπό κοινή διοίκηση και κοινό προϋπολογισμό. Ιδιαίτερη μνεία κάνει για τον εορτασμό των 75 χρόνων (1837-1912) από την ίδρυση του Πανεπιστημίου και απευθύνει ευχαριστίες για την εμπιστοσύνη που του επέδειξαν τα μέλη της Συγκλήτου και ο Γενικός Γραμματέας του Ιδρύματος Κωστής Παλαμάς. Κατά τη διάρκεια της δεύτερης πρυτανικής του θητείας έγινε και ο εορτασμός των 25 χρόνων της καθηγεσίας του (1887-1912).

Πολλές ήταν οι εκδηλώσεις τιμής που δέχθηκε από τους μαθητές του, τους συναδέλφους του, από φίλους και θαυμαστές του. Του δώρισαν χάλκινη προτομή, έργο του Γάλλου γλύπτη Marius Saini και του απονεμήθηκε παράσημο «Ανωτέρου Ταξίδιου του Ελληνικού Τάγματος του Σωτήρος». Τον προσεφώνησαν τρεις καθηγητές: ο Ιωάν. Χατζηδάκης, ως εκπρόσωπος της Συγκλήτου, ο οποίος τον συνεχάρη για την «σοφήν και ακαταπρόσητον διδασκαλίαν και τον πλουτισμόν της επιστήμης δια συγγραφών και πολυτίμων υποθηκών». Η Φιλοσοφική Σχολή διά του κοσμήτορος Σ. Σακελλαρόπουλου του διαβίβασε ευχές και συγχαρητήρια διότι, ως είπε, «εφρόντισες ως διδάσκαλος να καθιστάς ικανούς τους μαθητάς σου κι αφιέρωσες εις την επιστήμην τον βίον σου ως ιεροφάντης και θεράπων γενόμενος της ιστορικής αληθείας...» αλλά και για «πόσον καλή και μεγάλη υπήρξεν η κατά το 25ετές τούτο διάστημα η πνευματική παραγωγή σου, καθ' ό τις ετιμήθης του πρυτανικού αξιώματος». Τέλος, ο καθηγητής Α. Σκιάς εκ των πρώην μαθητών του, εξέφρασε την αγάπη και την ευγνωμοσύνη όλων όσοι «ευτύχησαν να μαθητεύσουν» ο' αυτόν και τόνισε ότι «ως διδά-

Στιγμιότυπο από την χορευτική ομάδα του Πανθεσσαλικού Συλλόγου Καλαρρυτινών «ΟΙ ΚΑΛΑΡΡΥΤΕΣ».

σκαλος δεν ηρκέσθεις εις μόνην την από καθ' έδρας διδασκαλίαν, αλλά συγκαταβαίνων προς τους μαθητάς σου κατέστης και φίλος αυτών και σύντροφος, ίνα μη μόνον εις την επιστήμην μυσταγωγείς αυτούς, αλλά και το ήθος αυτών διαπλάττεις και εις εύκοσμον και χαρίεντα κοινωνικών βίον καθοδηγείς». Μαθητής του Λάμπρου υπήρξε κι ένας άλλος μεγάλος Ηπειρώτης, ο Χρήστος Σούλης, ο οποίος τίμησε τα γράμματα και την καταγωγή του και ως Γυμναστήρχης της Ζωσιμαίας Σχολής Ιωαννίνων συνέβαλε σημαντικά στην προαγωγή της.

Ο Σπ. Λάμπρος συγκαταλέγεται μεταξύ των προσωπικότητων του 19^{ου} και του 20^{ου} αι., που ήσαν προικισμένοι με τις Ηπειρωτικές αρετές της φιλοπατρίας και ήταν απαλλαγμένοι από νοσηρό τοπικισμό. Αγάπησε την πατρίδα του την Ήπειρο, τη νοιαζόταν κι ενδιαφερόταν γι' αυτήν από όσες θέσεις κατέλαβε. Το 1913, μετέβη ως απεσταλμένος της Ελληνικής Κυβέρνησης και υποστήριξε ότι στα νέα σύνορα της Ελλάδος πρέπει να συμπεριληφθεί και η Βόρεια Ήπειρος λόγω της αδιαμφισβήτητης ελληνικότητάς της, στόχος που δυστυχώς δεν πέτυχε. Οι κόρες του, Λίνα Τσαλδάρη και Χαρίκλεια Μαλάμου, δώρισαν την πολύτιμη βιβλιοθήκη του στη νεοσύστατη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, επισημαίνοντας έτσι αυτή την αγάπη του για την Ήπειρο. Παρακολουθούσε τα δρώμενα στην Ήπειρο και ιδιαίτερα τα της Ιστορίας και Παιδείας. Αναφέρεται στο ιστορικό έργο του Ηπειρώτη Π. Αραβαντινού και σε όσους συνέβαλαν «εις μεγάλην περιωπήν της Ζωσιμαίας Σχολής». Χρημάτισε Πρόεδρος του Εθνικού Ορφανοτροφείου απ' όπου βοήθησε σημαντικά τους διωγμένους Έλληνες από τις υπόδουλες περιοχές της Ηπείρου. Ο ποιητής Κρουστάλλης του αφιέρωσε γι αυτό ένα ποίημά του. Δυστυχώς δεν μπόρεσε να ολοκληρώσει το έργο της συγγραφής της Ιστορίας της Ηπείρου, την οποία σκόπευε να κάνει.

Ο Σπ. Λάμπρος δεν περιορίστηκε μόνο ο' ένα τομέα αλλά αναμείχθηκε «εις πάσαν πνευματικήν, κοινωνικήν και ανθρωπιστικήν εκδήλωσιν και κίνησιν πλουσιώς συνεισφέρον...».

Είχε έντονη παρουσία στον Δημόσιο βίο και συνετέλεσε στην ανύψωση της κοινωνικής και εθνικής μας ζωής. Εργάστηκε στο χώρο της ευρύτερης παιδείας υπήρξε μέλος πολλών Σωματείων, Ακαδημιών, Επιστημονικών Εταιρειών και εκ των ιδρυτών του Φ. Σ. «Παρνασσός». Εκπροσώπησε την κυβέρνηση και τη χώρα στο εξωτερικό σε διεθνείς εκθέσεις και Συνέδρια, κι έδωσε μεγάλη έμφαση στην οργάνωση του Διεθνούς Αρχαιολογικού Συνεδρίου το 1905 διά του οποίου - όπως αναφέρει - «ετέθησαν αι βάσεις μονίμου προαγωγής της Αρχαιολογίας εν τω μέλλοντι». Πρωτοστάτησε στην αθλητική ζωή της χώρας ως μέλος Αθλητικών Συλλόγων και ως Πρόεδρος της Οργανωτικής Επιτροπής των Ολυμπιακών Αγώνων του 1896 και αργότερα ως Γενικός Γραμματέας για τη διοργάνωση του 1901.

Στο Εθνικό πεδίο το 1916, σε μία περίοδο δεινών περιστάσεων για την πατρίδα όπου κυριαρχούσαν τα πολιτικά πάθη κι η διχόνοια, εκλήθη και ορκίστηκε πρωθυπουργός «θεωρών ότι τίποτε δεν δικαιούται να αρνηθεί όταν καλείται εις την υπηρεσίαν της πατρίδος». Σχημάτισε κυβέρνηση στο λεγόμενο «κράτος των Αθηνών». Οι στιγμές όμως ήταν από τις πιο δραματικές της Ελληνικής Ιστορίας. Οι μεγάλες δυνάμεις ευρίσκοντο σε πόλεμο με την Γερμανία και αντιμετώπιζαν δυσμενώς τον βασιλική Κυβέρνηση της Ελλάδας, ενώ στο εσωτερικό κυριαρχούσε ο διχασμός. Ο Σπ. Λάμπρος θεωρήθηκε ότι ήταν ο πλέον κατάλληλος για να βοηθήσει και να εξομαλύνει την κατάσταση και να αποκαταστήσει φιλικές σχέσεις με τις Συμμαχικές δυνάμεις. Όμως απέτυχε, γιατί αυτό απεδείχθη ακατόρθωτο και μετά από επτά μήνες, τον Απρίλιο του 1917, υπέβαλε την παραίτησή του. Δυσμενείς ήταν οι επιπτώσεις από το γεγονός αυτό για τη μετέπειτα ζωή του. Διώχθηκε, εξορίστηκε, υπέστη ηθικές και σωματικές κακουχίες, στερήθηκε την οικογένειά του και την αναγκαία ιατρική περίθαλψη, ασθένησε και επανέλθων στην Αθήνα υπό καθεστώς επιτήρησης, απεβίωσε τον Ιούλιο του 1919, σε ηλικία 68 ετών, στερηθείς από επίσημες επικηδείες τιμές ενώ η

αγάπη του λαού εξεδηλώθη με πρωτοφανή συρροή στην κηδεία του.

Ευθύς μόλις η κατάσταση της χώρας ειςήλθε σε ομαλή πορεία, κανείς αμερόληπτος κριτής δεν μπορούσε να αρνηθεί τα εθνικά του κίνητρα, τη φιλοπατρία και την αγάπη του για τον τόπο. Το ατυχές τέλος του, δεν μειώνει τη λάμψη της προσωπικότητας και της ζωής του και δεν επηρέασε την εκδήλωση τιμών στη μνήμη του. Οι πρώτες εκδηλώσεις αναγνώρισης δεν άργησαν να φανούν. Τον Απρίλιο 1921 τελέσθηκε πολιτικό μνημόσυνο εδώ στον «Παρνασσό» και το Μάιο με απόφαση της Φιλοσοφικής Σχολής, έγινε επιστημονικό μνημόσυνο στο Πανεπιστήμιο παντού ακούσθηκαν λόγοι συγκινητικοί. Ακολούθησαν πολλές εκδηλώσεις τιμής στη μνήμη του τα επόμενα χρόνια. Με δαπάνες του Δήμου Αθηναίων, στο τάφο του αναγέρθηκε μνημείο τιμής. Το 1929 ο καθηγητής Δημ. Μπαλάνος στα Γιάννενα σκιαγράφησε την προσωπικότητα και ανέφερε το έργο του, ενώ το 1960 η Ηπειρωτική Εταιρεία ετέλεσε πολιτικό μνημόσυνο, στο οποίο μίλησαν ο καθηγητής Σπ. Καλιάφας και ο Ευάγ. Φωτιάδης, διευθυντής της Εθνικής Βιβλιοθήκης. Έτσι τερμάτισε τη ζωή του ένα από τα επίλεκτα τέκνα του Έθνους θύμα της μισαλλοδοξίας, ο οποίος βρέθηκε στη δίνη του διχασμού που είναι η κατάρα της φυλής μας.

Συνοψίζοντας τη σκιαγράφιση της προσωπικότητας του Σπ. Λάμπρου, πιστεύω ότι δίκαια κατατάσσεται από όλους τους ιστοριογράφους του, Έλληνες και ξένους, μεταξύ των εκπροσώπων της πνευματικής ζωής της νεώτερης Ελλάδος και ως αντάξιος συνεχιστής του έργου της ευγενούς χορείας των διανοητών, όπως οι Κοραΐς, Βούλγαρις, Δούκας κ.ά., οι οποίοι συνέβαλαν στην πνευματική ανάπτυξη του Ελληνισμού. Σοφός Πανεπιστημιακός δάσκαλος, μορφωτής, επιφυλακτής της νέας γενιάς και πρωταγωνιστής στην ανόρθωση του εκπαιδευτικού συστήματος της χώρας, υπήρξε ένας από τους θεμελιωτές της Ελληνικής Ιστορίας, ιδιαίτερα της Μεσαιωνικής. Χαλκέντερος συγγραφέας, μελιστάλαχτος ρήτορας, ποιητής και ευπατρίδης, εξάντλησε όλη τη φιλοπατρία του σε κάθε εθνική πρόσκληση, και είχε το θάρρος να παλεύει ενάντια στην μικροπολιτική και την ημιμάθεια. Η πρυτανική του θητεία στο μοναδικό τότε Εθνικό Πανεπιστήμιο αποτελεί πηγή έμπνευσης, κληροδότησε έργο λαμπρό για τους διαδόχους του Πρυτάνεις (ιδιαίτερα τους Ηπειρώτες). Δίκαια η Ηπειρωτική κοινότητα, το Πανεπιστήμιο, ο Φ. Σ. «Παρνασσός» και άλλοι πολλοί τον τίμησαν κατά καιρούς. Να πώς ο Ηπειρώτης καθηγητής Δημ. Μπαλάνος το 1929 στα Γιάννενα συνόψισε τη σκιαγράφιση του τιμώμενου. Είπε: «Ο Σπυρίδων Λάμπρος, έχων ως σύμβολον το καθήκον και ως έμβλημα την εθνικήν εργασίαν, κατάρθωσεν, όσον ελάχιστον, να προαγάγη την επιστήμην... και να συντελέσει εις την δι' αυτής τόνωσιν της εθνικής ιδέας. Δια το ποσόν, το ποιόν και το ωφέλιμον της υπ' αυτού συντελεσθείσης εργασίας προσέφερεν ανεκτιμήτους υπηρεσίας εις την Επιστήμην και την Πατρίδα... και διά τούτο δικαίως καταλέγεται μεταξύ των εκλεκτοτέρων τέκνων του Έθνους».

Σήμερα εμείς εδώ στην επέτειο των 90 χρόνων από το θάνατο αυτού του Πανέλληνα-Ηπειρώτη Καθηγητή και Πρύτανη Σπυρίδωνος Λάμπρου, με την αξιέπαινη πρωτοβουλία του Συλλόγου Καλαρρυτινών και του Φιλολογικού Συλλόγου «Παρνασσός», τιμούμε, ευγνώμονες ευλαβικά, την μνήμη του».

Μετά την ομιλία η Συντονίστρια ευχαρίστησε τον καθηγητή κ. Μήτση, ο οποίος, στον περιορισμένο χρόνο που διέθετε, πραγματεύτηκε τόσες πολλές κι ενδιαφέρουσες πτυχές της ζωής του τιμωμένου, για τον οποίο όσα κι αν πει κανείς θα είναι ελάχιστα μπροστά στην προσωπικότητά του, το έργο του, την προσφορά του.

Στην αρχή της εκδήλωσης δημιουργήθηκε στην αίθουσα του «Παρνασσού», στο κέντρο δηλαδή της Πρωτεύουσας, αίσθηση υπαίθρου, και μάλιστα των Τζουμέρκων, με την προβολή video από τους Καλαρρύτες, με τη φροντίδα του Θάνου Ρούμπου και εκφωνήτρια την Ειρήνη Κοταρέλα. Την ίδια αίσθηση δημιούργησε στο τέλος η χορευτική ομάδα του Πανθεσσαλικού Συλλόγου Καλαρρυτινών «ΟΙ ΚΑΛΑΡΡΥΤΕΣ», με επικεφαλής την χοροδιδάσκαλο Βάσω Κουκοθάκη. Την ομάδα απαρτίζουν οι: Άννα Νάτσα, Αθανασία Νάτσα, Φωτεινή Μπακαγιάννη, Κατερίνα Ζάγκλη, Θεοδώρα Κολοκοτρώνη, Βασίλειος Τοιμπίκης, Σταύρος Λάνταβος, Ιωάννης Μπαμπαλιούτας, Εύαγγελος Γκατζόγιας, Δημήτριος Ζάγκλης. Το μουσικό συγκρότημα αποτελούν οι: Νίκος Ρούμπος κλαρίνο, Θάνος Ρούμπος βιολί, Κώστας Τσόκας ντέφι, Αχιλλέας Χαχάμης λαούτο. Οι δε χοροί φέρουν τα ονόματα: Αλεξάνδρα, Τσάμικος, Γιαννικώστας, Γενοβέφα. Καταχειροκροτήθηκαν με ενθουσιασμό τα νέα παιδιά, που αν και ερασιτέχνες, μετέδωσαν με την τέχνη τους στο ακροατήριο τη ζωντάνια τους και γεύση από Καλαρρύτες.

Κλείνοντας την εκδήλωση η Συντονίστρια ευχαρίστησε όσους εργάστηκαν για την οργάνωση και πραγματοποίησή της, ειδικότερα τον Γ. Γραμματέα του «Παρνασσού» καθηγητή κ. Διονύση Καλαμάκη και τα μέλη του Συλλόγου

Η ηθοποιός Ειρήνη Χ. Κοταρέλα και η χοροδιδάσκαλος κ. Βάσω Κουκοθάκη.

των εν Αττική Καλαρρυτινών Σπύρο Φασούλα Πρόεδρο, Ορέστη Φασούλα Αντιπρόεδρο, Δώρα Μπριάκου Γραμματέα, Κική Σακουλά Αναπλ. Ταμία (η Ταμίας Ελένη Ζαφειρίου βρίσκεται εκτός Ελλάδος), Ιωάννα Κωνσταντίνου Διευθύντρια της Εφημερίδας *Η Φωνή των Καλαρρυτινών*. Επανάλαβε τις ευχαριστίες προς τους παρισταμένους για την τιμή της παρουσία τους και ευχήθηκε Καλή Ανάσταση, Καλό Πάσχα και Ειρήνη στον Κόσμο. ■

Μέλη του χορευτικού συγκροτήματος του Πανθεσσαλικού Συλλόγου Καλαρρυτινών «ΟΙ ΚΑΛΑΡΡΥΤΕΣ» στην είσοδο του «Παρνασσού», φορώντας τις παραδοσιακές καλαρρυτινικές φορεσιές.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ... ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ... και ΑΛΛΑ ΝΕΑ

ΓΕΝΗΣΕΙΣ

- Ο Ευάγγελος Απ. Τόλας και η Κωνσταντίνα Ζήδρου απέκτησαν αγοράκι στις 23-11-2009 στα Ιωάννινα.
- Ο Ευάγγελος Μπακαγιάννης και η Ελπίδα Βλάχου απέκτησαν κοριτσάκι στις 29-12-2009 στα Ιωάννινα.

ΒΑΠΤΙΣΕΙΣ

- Η Ελένη Θ. Γκογκάκη και ο Βασίλης Νάκος βάπτισαν το γιό τους Θεόδωρο στις 4-10-2008 στα Ιωάννινα.
- Ο Άγγελος Δογορίτης και η Χρυσούλα Σαβοργινάκη βάπτισαν το γιό τους Χριστόφορο στα Ιωάννινα.

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

- Ο Πέτρος Βασ. Γκογκάκης αρραβωνιάστηκε την Χαρά Ιωαννίδη στις 3-1-2009.
- Ο Γρηγόρης Χρ. Γκογκάκης αρραβωνιάστηκε την Όλγα Γιεγκόροβα στις 4-1-2009.

ΓΑΜΟΙ

- Η Ελπίδα Ε. Γκούμα και ο Βασίλης Γ. Χασάνης τέλεσαν τους γάμους τους στον Ι.Ν. Αγίου Σπυρίδωνα Νεοχωροπούλου Ιωαννίνων στις 14-2-2009.

ΘΑΝΑΤΟΙ

- Η Ευαγγελία Γεωργ. Μπελεθέτη, ετών 76, στα Ιωάννινα στις 30-10-2008.
- Ο Απόστολος Κωλέτσιος, ετών 76, στα Ιωάννινα στις 16-11-2008.
- Ο Νικόλαος Ζώγκος, ετών 70 στην Περαχώρα Τυρνάβου.
- Η Αλεξάνδρα Μπαργιάννη, ετών 85 στην Ελασσόνα.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΖΟΥΜΕΡΚΩΝ

Το Δ.Σ. της Ι.Λ.Ε.Τ. αποφάσισε τον προγραμματισμό των εξής εκδηλώσεων για το 2009:

1. Διοργάνωση επιστημονικής ημερίδας στην Άρτα, αφιερωμένης στον Τζουμερκιώτη λογοτέχνη Νίκο Καραβασίλη, που θα πραγματοποιηθεί στις 27 Απριλίου 2009 στην αίθουσα εκδηλώσεων του Μ/Φ Συλλόγου Ο ΣΚΟΥΦΑΣ, με την συνεργασία του Δήμου Αρταίων, του Συνδέσμου Φιλολόγων Ν. Άρτας, της Αδελφότητας Μελισσοουργιών Αττικής Ο ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ, του Μ/Φ Συλλόγου Άρτας Ο ΣΚΟΥΦΑΣ και των Ηπειρωτικών εκδόσεων Πέτρα.
2. Παρουσίαση του βιβλίου του Χρίστου Τούμπουρου *Το Γυμνάσιο Αγνάντων, ο πνευματικός φάρος των Τζουμερκίων*, στην αίθουσα της Πανεπιστημιακής Συνομοσπονδίας Ελλάδος, Κλεισθένους 15 στον 7ο όροφο, στις 11 Μαΐου, στις 7 μ.μ. Συνδιοργάνωση Δήμου Αγνάντων και Ι.Λ.Ε.Τ.
3. Εγκαίνια Λαογραφικού Μουσείου στην Άγναντα, που θα γίνουν στις 31 Μαΐου 2009, ημέρα Κυριακή και ώρα 10.30 π.μ. Στο παλιό Δημαρχείο Αγνάντων.
4. Ετήσια Γενική Συνέλευση (απολογιστική) που θα συγκληθεί την Κυριακή 9 Αυγούστου 2009 στις 10.00 π.μ. στα Γουριανά Άρτας στην αίθουσα εκδηλώσεων του Πολιτιστικού και Λαογραφικού Συλλόγου Γουριανινών (Δημοτικό Σχολείο).

Το Δ.Σ. του Ι.Λ.Ε.Τ. Προσκαλεί θερμά και εγκάρδια τα μέλη της Εταιρείας και όλους τους Τζουμερκιώτες και φίλους να τιμήσουν με την παρουσία τους τις παραπάνω εκδηλώσεις.

Τηλέφωνα επικοινωνίας:

- Αθήνα: 210 3826232, 6976687076, Κωνστ. Μαργώνης.
- Ιωάννινα: 26510 32996, 6932997380, Αθαν. Μπαζούκας.

ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΑΛΑΡΡΥΤΩΝ

4η Συνάντηση Πολιτισμού

Το Σάββατο 10 Ιανουαρίου 2009 έλαβε χώρα η 4η Συνάντηση Πολιτισμού στους Καλαρρύτες, με τη συμμετοχή εκπροσώπων όλων των εμπλεκόμενων φορέων και συλλόγων. Θέματα ημερησίας διάταξης ήταν ο προγραμματισμός και η συνδιοργάνωση της εκδήλωσης στη μνήμη του ιστορικού Σπυρίδωνος Π. Λάμπρου, καθώς και ο εορτασμός της επετείου της επανάστασης των Καλαρρυτών το 1821, σύμφωνα με το Π. Δ. Αριθ. 210/2-10-07.

Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΑΣ ΣΥΓΧΑΙΡΕΙ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΝΕΟΝΥΜΦΟΥΣ, ΣΤΕΛΝΕΙ ΤΙΣ ΕΥΧΕΣ ΤΟΥ ΣΤΟΥΣ ΝΕΟΦΩΤΙΣΤΟΥΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΥΣ, ΣΥΛΛΥΠΑΤΑΙ ΤΙΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΕΣ ΤΩΝ ΕΚΛΙΠΟΝΤΩΝ.

ΝΕΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Ευχαριστούμε θερμά τους φίλους και συγχωριανούς, που μας στηρίζουν οικονομικά:

Γουλιέλμου Αικατερίνη, Αγία Παρασκευή • Καλαρρύτες Στέλλα, Αθήνα • Κότσιας Δημήτρης, Φιλιάτες • Μπίζου Αλεξάνδρα, Μαρούσι • Τσιλινίκος Δημήτριος, Γαλάτσι • Φασούλας Απόστολος του Πέτρου, Φάρσαλα • από Λάρισα: Γκουτζαμάνης Παντελής • Γρηγορίου Κωνσταντίνος του Ευαγγέλου • Κοταρέλας Παντελής του Αποστόλου • Κοταρέλας Χρήστος του Γεωργίου • Κοτσιφάκης Τζένης • Κουκοθάκης Απόστολος και Βασιλική • Μόκας Ανδρέας του Γρηγορίου • Μπαρμπούτης Άννα του Ευαγγέλου • Μπούτζας Κωνσταντίνος του Χρίστου • Μπούτζας Σωτήριος του Χρίστου • Ντιλές Πέτρος του Κωνσταντίνου • Ρούμπος Νικόλαος του Πέτρου • Τσόκας Απόστολος του Ηλία • Τσόκας Παναγιώτης • Φέγκα Ελένη.

Το νέο Δ.Σ. του Πατριωτικού Συνδέσμου Καλαρρυτών **Η ΠΙΝΔΟΣ** για τη διετία 2009 και 2010

Κώτσιας Γεώργιος
Πρόεδρος

Αρλέτος Ευάγγελος
Αντιπρόεδρος

Τόλας Κωνσταντίνος
Γενικός Γραμματέας

Τσουμάγκας Χρήστος
Ταμίας

Αρλέτου Αικατερίνη
Κοσμήτορας

Μπαρμπούτης Γεώργιος, Γκογκάκη Μαργαρίτα
Μέλη

Ο Σύλλογος των εν Αττική Καλαρρυτινών και η Φωνή των Καλαρρυτών εύχεται κάθε επιτυχία στους στόχους του νέου Δ.Σ. και καλή χρονιά σε όλους.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ... ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ... και ΑΛΛΑ ΝΕΑ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ άλλων ΣΥΛΛΟΓΩΝ και ΦΟΡΕΩΝ

Προς τον Πρόεδρο και τα Μέλη του Εκκλησιαστικού Συμβουλίου του ενοριακού Ι. Ν. Αγίου Νικολάου Καλαρρυτών

Ανάπλαση Χώρου και Τοποθέτηση Μνημείου

Στις 4 και 5 Ιουλίου 2009 εμείς οι Καλαρρυτιώτες θα γιορτάσουμε για πρώτη φορά την επανάσταση των Καλαρρυτών του 1821, σύμφωνα με το Π.Δ. που εμείς προκαλέσαμε, ύστερα από ομόφωνη απόφαση όλων των φορέων του χωριού μας. Το πράξαμε αυτό όχι μόνον για να τιμήσουμε, ως οφείλουμε, όλους εκείνους που αγωνίστηκαν, θυσίασαν τη ζωή τους και διέθεσαν τις περιουσίες τους για την ελευθερία του τόπου μας, αλλά και για να διατηρηθεί η ιστορική μνήμη του λαού μας, να καλλιεργηθεί η εθνική μας συνείδηση και να τονωθεί το εθνικό φρόνημα των σημερινών Καλαρρυτινών. Φιλοδοξία μας είναι η επέτειος του μεγάλου χαλασμού να γιορταστεί με κάθε πατριωτική μεγαλοπρέπεια, όπως ταιριάζει στο γεγονός αυτό και με την παρουσία και υψηλών προσκεκλημένων. Για το σκοπό αυτό πραγματοποιήθηκαν στους Καλαρρύτες δύο συναντήσεις όλων των φορέων μας, στις 5-1-2008 και στις 10-1-2009 στις οποίες συμμετείχαν και εκπρόσωποί σας, όπου συζητήθηκαν, πέρα των άλλων και η ανάπλαση του τριγωνικού οικοπέδου που βρίσκεται στο κέντρο του χωριού μας και ανάμεσα στις οικίες Κ. Γκογκάκη και Γ. Αναστασίου, καθώς και η τοποθέτηση σε αυτό ενός απερίττου μνημείου. Ενός μνημείου τιμής και ευγνωμοσύνης προς όλους εκείνους τους προγόνους μας, που πρόσφεραν τα ΠΑΝΤΑ για τους Καλαρρύτες.

Για το ιδιοκτησιακό του χώρου αυτού, που κρίθηκε ως ο πιο κατάλληλος για το σκοπό αυτό, ακούστηκαν διάφοροι ψήθοι, διατυπώθηκαν μίζερες σκέψεις, αλλά και μεμφίμοιρες απόψεις. Δεν θα ασχοληθούμε με όλα αυτά, ούτε θα μπούμε σε λεπτομερειακή ανάλυση όλων αυτών. Μας ενδιαφέρει η προκοπή του τόπου μας και το μέλλον των Καλαρρυτών. Γιατί αν ακολουθούσαμε την προαναφερόμενη λογική, τότε ούτε οι νερόμυλοι θα είχαν αναστηλωθεί, ούτε η παιδική χαρά θα υπήρχε, αλλά και ο Ι.Ν. της Αγίας Τριάδας θα ήταν ακόμα "γκαρμπουρίνα". Και αν οι πρόγονοί μας διακατέχονταν από τη νοστορπία αυτή, τότε οι Τούρκοι θα ήταν όχι μόνον απέναντι από τις όχθες του Καλαρρυτικού, αλλά μέσα στους Καλαρρύτες. Και οφείλουμε όλοι να τους τιμήσουμε, γιατί αυτοί και η ιστορία τους ανήκουν στους Καλαρρύτες, όπως στους Καλαρρύτες ανήκει ο Ι.Ν. του Αγίου Νικολάου, καθώς και όλοι οι ιεροί ναοί μας, στους Καλαρρύτες ανήκουμε κι εμείς. Και η ανάπλαση ενός χώρου, που σήμερα είναι ένας σκουπίδοτοπος, μία χωματερή στο κεντρικότερο σημείο του χωριού μας, στους Καλαρρύτες και στους Καλαρρυτιώτες θα αποδοθεί, "ίδιον όφελος" δεν προκύπτει για κανέναν από εμάς. Σε αυτό οφείλουμε να συμφωνήσουμε όλοι μας, πράττοντας το καθήκον μας. Εμείς, από την δική μας πλευρά, είμαστε αποφασισμένοι να το πράξουμε.

Χρήστος Κοταρέλας
Πρόεδρος της Κοινότητας Καλαρρυτών

Λιθόστρωση αύλειου χώρου Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου Καλαρρυτών

Σας είναι γνωστό ότι ως προστάτη του Συλλόγου μας έχουμε θέσει στο καταστατικό μας τον Άγιο Νικόλαο, τον οποίο τιμούμε και γιορτάζουμε κάθε χρόνο με διάφορες εκδηλώσεις, που πραγματοποιούνται εκ περιτροπής σε πόλεις, κωμοπόλεις και χωριά της Θεσσαλίας, όπου διαμένουν Καλαρρυτιώτες.

Κατά τη διάρκεια κυρίως των εκδηλώσεων αυτών οι συγχωριανοί μας προσφέρουν από το υστέρημά τους ή το περίσσευμα, διάφορα μικρά ή και μεγαλύτερα χρηματικά ποσά, αλλά στο κουτί (κουμπάρα) και άλλα απευθείας και επώνυμα προς τιμήν του Αγ. Νικολάου. Για τα χρηματικά αυτά ποσά η Διοίκηση του Συλλόγου μας εκδίδει επίσημες, σφραγισμένες και αριθμημένες αποδείξεις είσπραξης, ακόμα και για τα ποσά που προέρχονται από τον κουμπάρα. Τα στοιχεία αυτά ανακοινώνονται στους Καλαρρυτιώτες και δημοσιεύονται και στην εφημερίδα ΚΑΛΑΡΡΥΤΕΣ.

Το ποσόν των χρημάτων, που συγκεντρώνεται, κατατίθεται σε ξεχωριστό τραπεζικό λογαριασμό εντόκως, ελέγχεται από την τριμελή Ελεγκτική Επιτροπή του Συλλόγου, τα αποτελέσματα του οποίου αναγράφονται στη σχετική έκθεση, ενημερώνονται τα μέλη μας σε κάθε Ετήσια Γενική Συνέλευση και εγκρίνονται ομόφωνα.

Το χρηματικό ποσό, που έχει συγκεντρωθεί μέχρι σήμερα, ανέρχεται σε 16.152,32 ευρώ και σύμφωνα με ομόφωνες αποφάσεις των τελευταίων Γενικών Συνελεύσεων προορίζεται αποκλειστικά για την εκτέλεση του έργου λιθόστρωσης (πλακόστρωσης) του αύλειου χώρου του Ι.Ν. Αγίου Νικολάου Καλαρρυτών, με την ευθύνη και την επιμέλεια του Συλλόγου, στον οποίο οι συγχωριανοί μας εμπιστεύτηκαν τον οβολό τους. Άλλωστε, η διαδικασία αυτή είναι εκείνη, που ακολουθήθηκε σε παρόμοιες περιπτώσεις και κατά το παρελθόν.

Επειδή, όμως, όπως πληροφορηθήκαμε, εκκρεμεί η πιθανότητα αντικατάστασης της πλάκας της στέγης, το κατέβασμα της οποίας ίσως προκαλέσει ζημιές στο πλακόστρωτο, το έργο αυτό θα υλοποιηθεί, μόλις λυθεί από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ιωαννίνων το πρόβλημα της στέγης.

Για την εκτέλεση του έργου θα υπάρξει συνεργασία μαζί σας, αλλά και με την Κοινοτική Αρχή.

Για το Δ.Σ. του Συλλόγου,
Βασίλης Τσόκας, Πρόεδρος
Νίκος Ρούμπος, Γραμματέας

▲ Δύο στιγμιότυπα από τα αποκαλυπτήρια του αγάλματος του Σπυρίδωνος Π. Λάμπρου, παρουσία της κόρης του Λένας Τσαλδάρη, το 1981 στους Καλαρρύτες

▼ Στιγμές από την εκδήλωση του συλλόγου μας στην μνήμη του ιστορικού Σ.Π. Λάμπρου

